ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวพรณิชา สุภาวงค์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2557

Factors Affecting Un-paid Loan Repayment of the Member of Bangkapi Agricultural Cooperative Limited Bangkok Metropolis

Miss Pronnicha Supawong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล	นางสาวพรณิชา สุภาวงค์
แขนงวิชา	สหกรณ์
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑิชา พุทซาคำ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวพรณิชา สุภาวงค์ **รหัสนักศึกษา** 2569003060 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(สหกรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไปของสมาชิกที่ใช้สินเชื่อกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด 2) ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด ที่มีหนี้เงินกู้ค้างชำระกับสหกรณ์จำนวน 465 ราย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 215 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41-50 ปี ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1–5 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน มีบุตรที่ต้องส่งเรียน 1-2 คน การถือครองที่ดินเป็นของตนเอง/คู่สมรส เนื้อที่ทำการเกษตร 1–5 ไร่ มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้เพื่อการเกษตร รายได้จากภาคการเกษตรและรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี รายจ่ายจากภาคการเกษตรต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี รายจ่ายจากนอกภาคการเกษตร 40,000–80,000 บาท/ปี จำนวนหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ 30,000–60,000 บาท จำนวนหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น 60,001–90,000 บาท และมีการค้างชำระหนี้เงินต้น 2) ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรและวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ ปัจจัยด้านรายได้-รายจ่าย ได้แก่ รายได้จากภาคการเกษตร ปัจจัยด้านการผลิต ได้แก่ ขาดแหล่งน้ำ ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ ได้แก่ นโยบายโครงการรับจำนำข้าว มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ การค้างชำระหนี้ สหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด กรุงเทพมหานคร

Independent Study title: Factors Affecting Un-paid Loan Repayment of the Member of Bangkapi Agricultural Cooperative Limited Bangkok Metropolis
Author: Miss Pronnicha Supawong; **ID:** 2569003060**;**
Degree: Master of Business Administration (Cooperatives);
Independent Study advisor: Achara Cheewatragoongit, Associate Professor;
Academic year: 2014

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the general condition of members who taken out a loan from Bangkapi Agricultural Cooperative Limited; 2) to study the relative importance of factors affecting Un-paid Loan repayment of members; and 3) to study the factors affecting Un-paid Loan repayment of members of Bangkapi Agricultural Cooperative Limited.

The population of this research consisted of 465 members, whose debts had not been repaid, of Bangkapi Agricultural Cooperative Limited; data were collected from 215 samples. The data were collected by using a questionnaire and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and chi–square test.

The research results showed that 1) most of the samples were males, between 41–50 years old, who had been members for 1–5 years, graduated primary education, got married, and had 3–4 family members with 1–2 studying age children. Most of them were freeholders of 1–5 rai of agricultural land and taken out a loan for agricultural purpose with agricultural and non – agricultural income under 60,000 baht a year, agricultural expenditure under 40,000 a year, and non – agricultural expenditure between 40,000–80,000 baht a year. The samples had the overdue debts with the cooperative between 30,000–60,000 baht and other financial institutions between 60,001–90,000 baht and the unpaid principle.2) The importance of the factors affecting Un-paid Loan repayment of the members showed that environment, production, and marketing were moderately related with the Un-paid Loan repayment; whereas, government policy was highly related with the Un-paid Loan repayment. 3) The factors affecting Un-paid Loan repayment of the members showed that personal factors regarding type of land ownership, number of agricultural area, purpose of taking a loan; income and expenditure factor regarding agricultural income; production factor regarding a lack of water resources; and government policy factor regarding rice subsidy scheme, were related with the Un-paid Loan repayment at a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Un-paid Loan Repayment Bangkapi, Agricultural Cooperative Limited, Bangkok province.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ และรองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชอีกหลายท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่ สหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความช่วยเหลือในการแจกแบบสอบถามและให้ความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูล ตลอดจนสมาชิกสหกรณ์ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน รวมทั้งท่านที่ไม่ได้กล่าวนามอีกมากมายที่มีส่วนช่วยให้งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าพึงมีของการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชา บิดา มารดา บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณที่ให้การอบรมสั่งสอน และให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้ จนสำเร็จด้วยดี

พรณิชา สุภาวงค์

กรกฎาคม 2558

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ
กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ
สารบัญตาราง ..... ฌ
สารบัญภาพ ..... ฎ
บทที่ 1 บทนำ 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา 4
กรอบแนวคิดในการศึกษา 4
สมมติฐานการศึกษา 5
ขอบเขตในการศึกษา 5
นิยามศัพท์เฉพาะ 6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 8
แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ 8
สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด 20
แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ 23
ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ 28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 38
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 39
การเก็บรวบรวมข้อมูล 40
การวิเคราะห์ข้อมูล 40

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 42
สภาพทั่วไปของสมาชิกที่ใช้สินเชื่อกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด 42
ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด 52
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด 58
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 65
สรุปการวิจัย 65
อภิปรายผล 67
ข้อเสนอแนะ 69
บรรณานุกรม 71
ภาคผนวก 75
ก แบบสอบถาม 76
ข ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ 81
ประวัติผู้ศึกษา 93

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 เพศของสมาชิกสหกรณ์ 42
ตารางที่ 4.2 อายุของสมาชิกสหกรณ์ 43
ตารางที่ 4.3 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสมาชิกสหกรณ์ 43
ตารางที่ 4.4 ระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์ 44
ตารางที่ 4.5 สถานภาพของสมาชิกสหกรณ์ 44
ตารางที่ 4.6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์ 45
ตารางที่ 4.7 จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียนในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์ 45
ตารางที่ 4.8 ลักษณะการถือครองที่ดินของสมาชิกสหกรณ์ 46
ตารางที่ 4.9 จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ 46
ตารางที่ 4.10 กรรมสิทธิ์ในที่ดินของสมาชิกสหกรณ์ 47
ตารางที่ 4.11 วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ 47
ตารางที่ 4.12 รายได้จากภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ 48
ตารางที่ 4.13 รายได้จากนอกภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ 48
ตารางที่ 4.14 รายจ่ายภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ 49
ตารางที่ 4.15 รายจ่ายนอกภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ 49
ตารางที่ 4.16 จำนวนหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ 50
ตารางที่ 4.17 จำนวนหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ 50
ตารางที่ 4.18 การค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ 51
ตารางที่ 4.19 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 52
ตารางที่ 4.20 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 53
ตารางที่ 4.21 ปัจจัยด้านการผลิต 54
ตารางที่ 4.22 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านการผลิต 55
ตารางที่ 4.23 ปัจจัยด้านการตลาด 56
ตารางที่ 4.24 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านการตลาด 56
ตารางที่ 4.25 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ 57
ตารางที่ 4.26 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ 57
ตารางที่ 4.27 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกต่อการค้างชำหนี้ 59

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.28 ปัจจัยรายได้ – รายจ่ายของสมาชิกต่อการค้างชำหนี้ 60
ตารางที่ 4.29 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมต่อการค้างชำหนี้ 61
ตารางที่ 4.30 ปัจจัยด้านการผลิตต่อการค้างชำหนี้ 62
ตารางที่ 4.31 ปัจจัยด้านการตลาดต่อการค้างชำระหนี้ 63
ตารางที่ 4.32 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐต่อการค้างชำระหนี้ 64

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย ---- 4

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาคการเกษตรเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากประชากรของประเทศกว่าครึ่งหนึ่งมีอาชีพเป็นเกษตรกรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเกษตรกรมีฐานะยากจนและประสบกับปัญหาด้านหนี้สิน ผู้ที่มีปัญหามากที่สุด คือ เกษตรกรรายย่อย สาเหตุของปัญหาเกิดจากหลายปัจจัยเช่นปัญหาด้านการผลิตจากการที่ต้นทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมสูงขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในด้านปัจจัยการผลิตและการใช้แรงงานจากเครื่องจักรทดแทนแรงงานคน รวมทั้งบางครั้งผลผลิตได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากภาวะอากาศไม่เอื้ออำนวย หรือการเกิดภัยธรรมชาติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้เกษตรกรมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ เกษตรกรเกิดภาวะหนี้สินในระบบและหนี้นอกระบบสถาบันการเงิน

ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับเกษตรกรไทยเป็นเวลาช้านาน ตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาชัดเจน คือ การที่เกษตรกรออกมาชุมนุมประท้วงรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลออกมาแก้ไขปัญหาหนี้สินหรือปัญหาถูกยึดที่ทำกิน เป็นต้น โดยสาเหตุของปัญหาเกิดมาจากหลายปัจจัย เช่น ปัญหาการขาดแคลนพื้นที่ในการทำการเกษตรและการจัดระบบชลประทานที่เหมาะสม ปัญหาต้นทุนในการทำการเกษตรสูง ทำให้ขายผลิตแล้วไม่คุ้มทุน ปัญหาเรื่องผลผลิตที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยหรือภัยธรรมชาติ หรือการที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมของรัฐบาลแล้วโครงการนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ (มนตรี เมืองพรหม, 2541)

ปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นนั้น ทำให้เกษตรกรตกอยู่ในภาวะยากจนและต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ไม่ว่าในระบบหรือนอกระบบเพื่อนำมาทำการเกษตรเพื่อหาเลี้ยงชีพ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินประการหนึ่งก็คือ ความไม่สัมพันธ์กันของการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยของธนาคารและรายได้ที่เกษตรกรจะได้จากการทำเกษตรในแต่ละปี เนื่องจากโดยปกติธนาคารจะเริ่มคิดดอกเบี้ยทันทีตั้งแต่ปีแรกที่เริ่มปล่อยกู้ ซึ่งตรงกันข้ามกับเงินที่เกษตรกรจะได้จากการขายผลผลิตที่ส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาเป็นปีจึงจะได้รับผลตอบแทน ซึ่งในระหว่างนั้น เกษตรกรเองต้องมีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ในขณะที่ต้องหาเงินเพื่อจัดส่งดอกเบี้ยธนาคาร หากการทำเกษตรในปี

นั้นประสบปัญหา เช่น ผลผลิตได้รับความเสียหายจากสภาพอากาศหรือประสบภัยธรรมชาติ เกษตรกรจะหมดความสามารถในการชำระหนี้และทำให้หนี้สินสะสมมากขึ้นเรื่อยๆทุกปี (อนุรักษ์ นิยมเวช, 2553)

สำหรับสหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น ซึ่งสมาชิกสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อย จากการที่ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้นในขณะที่รายได้เท่าเดิม จึงเกิดการกู้ยืม มีหนี้สิน ทั้งในระบบและนอกระบบ เป็นจำนวนมาก สำหรับสมาชิกสหกรณ์ที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ก็เริ่มมีปัญหาหนี้สินเพิ่มมากขึ้น มีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ การกู้ยืมเงินจากนอกระบบ และการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ ซึ่งในส่วนของการกู้ยืมเงินกับสหกรณ์นั้น ก็มีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น ขณะที่ความสามารถในการชาระหนี้นั้นมีสัดส่วนน้อยลง เกิดการค้างชาระมากขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2558)

สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด เป็นสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2520 จัดตั้งขึ้นเนื่องจากพื้นที่ตำบลหัวหมาก มีสหกรณ์หาทุนลำสาลีไม่จำกัดดำเนินอยู่ ซึ่งเมื่อปี พ.ศ.2519 มีสมาชิกคงเหลือ จำนวน 11 คน การดำเนินการของสหกรณ์อยู่ภายใต้การดูแลของสหกรณ์อำเภอมีนบุรี ในปีเดียวกันนี้เอง สหกรณ์มีแต่ถดถอยลง จึงมีการพิจารณายกเลิกสหกรณ์ ท่านซาฟีอี อรุณพูลทรัพย์ (กรรมการ)ได้เสนอต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันพื้นที่ตำบลหัวหมากรวมถึงพื้นที่ตำบลใกล้เคียง เช่น ตำบลสะพานสูง ตำบลประเวศ และตำบลคลองจั่น ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ การเลี้ยงสัตว์ ประกอบกับเรามีเงินทุนสำรองอยู่ประมาณ 40,000 บาท ที่ประชุมจึงได้พิจารณา และลงมติเห็นสมควรเปลี่ยนสหกรณ์หาทุนลำสาลีไม่จำกัดสินใช้ เป็นสหกรณ์การเกษตร หลังจากได้ประสานกับชาวเกษตรกรและเข้าทำใบสมัครเป็นสมาชิกได้ 150 ครอบครัวแล้ว คณะกรรมการสหกรณ์หาทุนไม่จำกัด จึงได้ดำเนินการนำเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอเปลี่ยนสหกรณ์หาทุนลำสาลีไม่จำกัด เป็น สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ ซึ่งได้รับจดทะเบียนประเภท สหกรณ์การเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ การดำเนินงานของสหกรณ์ มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนปัจจุบันสิ้นปีบัญชี 31 มีนาคม พ.ศ.2557 มีจำนวนสมาชิก 1,065 คน ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 25,032,101.42 บาท (รายงานกิจการประจำปี, 2557)

สหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด ดำเนินธุรกิจ 4 ด้าน โดยจำแนกเป็น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจเงินรับฝาก และธุรกิจให้บริการ โดยธุรกิจที่ทำรายได้ให้กับสหกรณ์มากที่สุด คือ ธุรกิจสินเชื่อ มีกำไรเฉพาะธุรกิจ จำนวน 1,328,626.24 บาท รองลงมา คือ ธุรกิจบริการ มีกำไรเฉพาะธุรกิจ จำนวน 676,828.47บาท และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีกำไรเฉพาะธุรกิจ จำนวน 7,876.65 บาท (รายงานผลการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด, 2557)

การดำเนินธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะสหกรณ์ถือว่าเป็นแหล่งเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายในการประกอบอาชีพเป็นหลัก ในระหว่างปี2555–2557 สหกรณ์ให้เงินกู้ทั้งเงินกู้ระยะสั้นและระยะปานกลาง แก่สมาชิกสหกรณ์ จำนวน 12,410,360.65 บาท, 14,432,929.25 บาท, 19,918,804.58 บาท ตามลำดับ และสหกรณ์ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้เงินให้กู้ในปี 2555–2557 จำนวน 1,105,762.35 บาท 1,336,773.75 บาท 2,264,153.15 บาท รวมถึงดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับปี 2555–2557 จำนวน 825,638.35 บาท, 968,698.93 บาท, 1,459,968.00 บาท ตามลำดับ (รายงานผลการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด, 2557)

ซึ่งจะเห็นว่า การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด นั้น มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและสหกรณ์ต้องตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มสูงขึ้นด้วย รวมถึงดอกเบี้ยค้างรับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะมีสมาชิกบางส่วนไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด เกิดหนี้ค้างเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวก็จะส่งผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นอย่างมาก โดยในระยะยาวอาจจะกระทบถึงสภาพคล่องในการดำเนินงาน อีกทั้งอาจทำให้สหกรณ์ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีลูกหนี้ค้างชำระเพิ่มสูงขึ้น การดำเนินธุรกิจจึงมีความเสี่ยงสูง ทำให้สหกรณ์ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ และอาจไม่สามารถชำระหนี้ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับเจ้าหนี้

จากปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด เพื่อจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปสู่การวางแผนการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิก เพื่อเป็นการลดปัญหาการเกิดหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์ในระยะยาวต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกที่ใช้สินเชื่อกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

2.2 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปีจำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาดังนี้

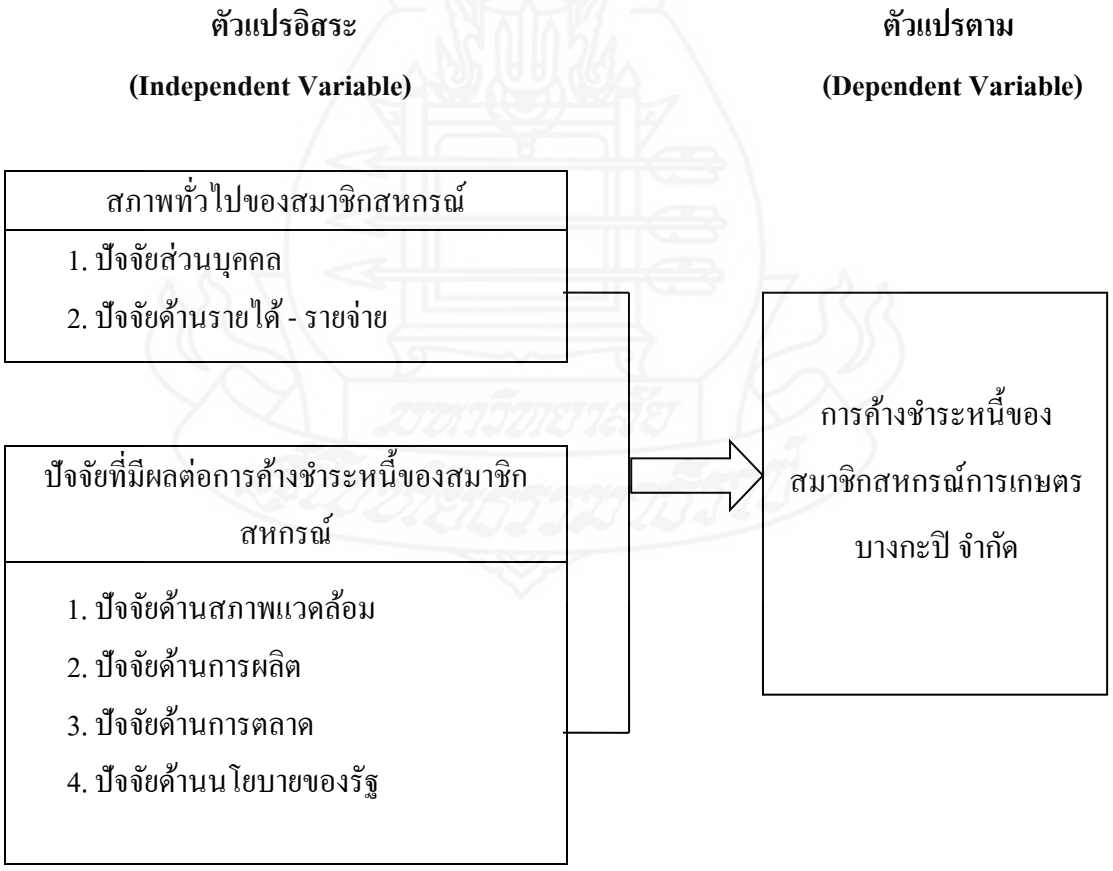

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการศึกษา มีดังนี้

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

4.2 ปัจจัยด้านรายได้ - รายจ่าย มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

4.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

4.4 ปัจจัยด้านการผลิตมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

4.5 ปัจจัยด้านการตลาดมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

4.6 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านสถานที่ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ

5.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

5.2.2 ปัจจัยด้านรายได้ - รายจ่าย

5.2.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

5.2.4 ปัจจัยด้านการผลิต

5.2.5 ปัจจัยด้านการตลาด

5.2.6 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ

5.3 ขอบเขตด้านประชากรศึกษา ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ที่มีหนี้ค้างชำระสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2557 จำนวน 465 คน

5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ขอบเขตเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ช่วงเดือน เมษายน 2556 ถึง มีนาคม 2557 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ คือ ช่วงเดือน มีนาคม 2558 ถึง พฤษภาคม 2558

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร

6.2 สมาชิก หมายถึง สมาชิกที่ใช้บริการธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ทั้ง 2 ประเภท คือ เงินกู้ระยะสั้น เงินกู้ระยะปานกลาง

6.3 หนี้ค้างชำระ หมายถึง หนี้ซึ่งเกิดจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด กู้ยืมเงินจากสหกรณ์แล้วไม่สามารถส่งเงินชำระคืนแก่สหกรณ์ได้ เมื่อครบกำหนดสัญญา ทั้งเงินกู้ระยะสั้น และเงินกู้ระยะปานกลาง ที่ค้างชำระเงินต้นหรือค้างชำระเงินต้นและดอกเบี้ย

6.4 เงินกู้ของสมาชิก หมายถึง เงินกู้ระยะสั้น เงินกู้ระยะปานกลาง

6.5 ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล ปัจจัยด้านรายได้-รายจ่าย ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ

6.6 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียน ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตร กรรมสิทธิ์ในที่ดินการเกษตร วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ของสมาชิก

6.7 ปัจจัยด้านรายได้ - รายจ่าย หมายถึง รายได้จากภาคการเกษตร รายได้จากนอกภาคการเกษตร รายจ่ายจากภาคการเกษตร รายจ่ายจากนอกภาคการเกษตร

6.8 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินงานและชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจปัจจุบันราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เกิดภาวะฝนชุกทำให้ผลผลิตเสียหาย เกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วงทำให้ผลผลิตเสียหาย เกิดลมพายุพัดทำให้ผลผลิตเสียหาย

6.9 ปัจจัยด้านการผลิต หมายถึง ต้นทุนการผลิตสูง ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม ขาดแหล่งน้ำ ขาดแคลนแรงงาน และอัตราค่าจ้างแรงงานสูง

6.10 ปัจจัยด้านการตลาด หมายถึง ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา และขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย

6.11 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ หมายถึง นโยบายโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล การออกมาตรการของรัฐบาลให้งดทำนาปรัง โครงการบัตรเครดิตสินเชื่อเกษตรกร นโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงขั้นต่ำ 300 บาท

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารสหกรณ์ นำผลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบายและแก้ไขปัญหาการดำเนินธุรกิจสินเชื่อให้ดียิ่งขึ้น

7.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม กรมส่งเสริมสหกรณ์ นำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการสนับสนุน แนะนำส่งเสริมสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ

7.3 ผู้ที่สนใจ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป

บทที่ 2
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาใช้แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนากรอบแนวคิดของการศึกษาและเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และอภิปรายผล โดยสรุปประเด็นสำคัญดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
2. สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด
3. แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ
4. ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

1.1 ความหมายของ “สหกรณ์” (Cooperative) กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549) ได้รวบรวมความหมายของสหกรณ์ไว้ ดังนี้

สหกรณ์ คือ “องค์การของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกัน ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระดำรัสเนื่องในโอกาสที่ผู้นำสหกรณ์เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2521 (กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2542 : 1) “สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะต้องร่วมมือกันทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานที่ทำด้วยสมอง และงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 “สหกรณ์” หมายถึง องค์การทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกัน จัดการร่วมกันในการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริการตามความต้องการ หรือผลประโยชน์อย่างเดียวกันของบรรดาสมาชิก สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิ์ออกเสียงได้หนึ่งเสียงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถือ

อยู่ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์โคนม คณะบุคคลที่ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนว่าด้วยกฎหมายสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 (มาตรา4) ให้ความหมาย สหกรณ์ คือ คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

สรุป ความหมายสหกรณ์ คือ องค์กรที่คณะบุคคลที่รวมตัวกันมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม การกินดี อยู่ดี มีสันติสุขของมวลสมาชิก

1.2 คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values)

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพสมาชิก สหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อคนอื่นโดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์

1.2.1 การช่วยตนเอง คือ การพึ่งพาตนเอง ก่อให้เกิดอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้โดยวิธี

1) ขยัน (ไม่เกียจคร้าน อดทน อดกลั้น)

2) ประหยัด (ไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่ฟุ่มเฟือย แต่อดออมมัธยัสถ์)

3) พัฒนาตน (ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมเสมอ ทั้งเรื่องวิชาชีพ และอื่น ๆ

4) หลีกพ้นอบาย (การประพฤติตนให้ห่างไกลอบายมุขทั้งหลาย ที่เป็นบ่อเกิดแห่งความสุรุ่ยสุร่าย)

1.2.2 การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือ การร่วมมือกัน การช่วยเหลือกัน การแบ่งปันกัน โดยวิธี

1) การเสียสละเพื่อส่วนรวม (ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาตัวรอดคนเดียว ชอบความเป็นธรรม)

2) ร่วมมือกันพัฒนา (เห็นความทุกข์ยากของเพื่อนบ้านเป็นสิ่งที่จะต้องช่วยเหลือ ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม)

3) ซื่อตรงต่อกติกา (มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย รักษากติกาที่ตั้งไว้)

4) มีเมตตารักใคร่กัน (ให้อภัยกัน รักใคร่กัน ไว้วางใจกัน เพื่อนช่วยเพื่อน)

1.3 อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540: 2) ได้กำหนดอุดมการณ์สหกรณ์ คือ แนวความคิดที่เชื่อว่า วิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิก ให้มีความอยู่ดีกินดีและมีสันติสุข โดยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

โอภาวดี เข็มทอง (2548: 26) กล่าวว่า อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่าการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันตามหลักการสหกรณ์นั้นจะนำไปสู่การกินดีอยู่ดีของมวลสมาชิก เกิดความเป็นธรรมและความสันติสุขในสังคมพยุงศักดิ์ เพชรจำเริญสุข ได้อธิบายความหมายที่เกี่ยวกับอุดมการณ์สหกรณ์ที่ว่า การดำรงชีวิตอย่างอยู่ดีกินดี และมีสันติสุขโดยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันไว้ดังนี้ บุญมี จันทรวงศ์ (2543: 28-29)

1) อยู่ดีกินดี หมายถึง สมาชิกสหกรณ์มีสภาพทางเศรษฐกิจดี

2) มีสันติสุข หมายถึง สมาชิกสหกรณ์มีความสุขในสังคมหรือมีสถานภาพทางสังคมที่ดี

3) ช่วยตนเอง หมายถึง สมาชิกสหกรณ์จะต้องขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และมีวินัย

4) ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หมายถึง สมาชิกสหกรณ์จะต้องมีการร่วมกัน ได้แก่ การร่วมแรงคือ ร่วมกำลังกาย กำลังความคิด กำลังทรัพย์ และรวมใจ คือ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี มีวินัย

1.4 หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles)

หลักการสหกรณ์ คือ “แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม” ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

1.4.1 หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

1) พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า "บุคคล" หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช้ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ข่มขู่จากผู้อื่น

2) อย่างไรก็ดี การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

3) สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคล ซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ใดรับสมาชิก

สมทบจำนวนมาก ก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทบมีสิทธิบางประการ ก็ตาม

1.4.2 หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจ และสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่างๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการและที่ประชุมใหญ่

1.4.3 หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

1) หลักการสหกรณ์ข้อนี้ มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตนคือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners and Customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้สมทบทุน ผู้ควบคุม และผู้อุดหนุน หรือผู้ใช้บริการของสหกรณ์ มิใช่มาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

2) ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรอง ซึ่งจะนำไปแบ่งกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเอง ถือว่าเป็นทุนทางสังคม นอกนั้นอาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืน ตามส่วนแห่งธุรกิจ

1.4.4 หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

1) สมาชิก กรรมการและพนักงานสหกรณ์รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเอง และปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจ หรือทำสัญญาใด ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

2) การรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งธำรงไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

1.4.5 หลักการที่ 5 การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศ

1) หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับ ทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาท และความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้งๆ ที่ได้รับเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสหภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้วส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์แทบจะเรียกได้ว่า ซ้ำซ้อนกับ

ขบวนการสหกรณ์โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุดโดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็นและเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมายดังนี้

(1) การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคต มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึก และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกหรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์

(2) การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ มีความรู้ความสามารถและทักษะรวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน

(3) ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเยาวชนและผู้นำ ด้านความคิดเป็น เช่น ผู้นำชุมนุม นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กร พัฒนาชุมชนฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

3) หลักสูตรและเนื้อหาของการศึกษาอบรม ควรครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและวัฒนธรรม

1.4.6 หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

1) แท้จริงการร่วมมือระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้นและนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอนสหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกันควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศและสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์การสหกรณ์สูงสุด (Ape Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริมแนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบการวิจัยและการพัฒนา

3) วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถอำนายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นสหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์ และสหกรณ์

ขั้นสูงต้องเป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ "ระบบรวม" หรือเป็นเอกภาพ

1.4.7 หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

1) สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้นๆ ซึ่งหมายความว่าเป็นการพัฒนา ที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาส ความสามารถและอนาคตของคนรุ่นหลัง

2) เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั้นเอง สหกรณ์จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

1.5 วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)

โอภาวดี เข็มทอง (2548: 26) ได้ให้ความหมาย คือ การนำหลักการสหกรณ์ 7 ข้อมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสหกรณ์หรือในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ ทั้งนี้การดำเนินการนั้น ต้องเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุดของมวลสมาชิก และชุมชนตามหลักการสหกรณ์โดยมิได้ละเลยหลักการบริหารธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สหกรณ์สามารถธำรงอยู่ได้ภายใต้สภาพ แวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสหกรณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทางเศรษฐกิจและสังคม

สะอาด แก้วเกษ (2546: 32-34) กล่าวว่า วิธีการสหกรณ์ต้องอาศัยการรวมกันร่วมมือทำธุรกิจ การรวมกันจะต้องร่วมมือทั้งร่วมแรง คือ แรงกาย แรงความคิด หรือปัญญาและแรงทรัพย์ และการรวมใจ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี และความมีวินัยต่อกันจะสามารถทำธุรกิจให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกได้อย่างแท้จริง เช่น การรวมกันกู้เงิน รวมกันซื้อปุ๋ย ยา ข้าวสาร รวมกันขาย โดยสมาชิกทุกคนในสหกรณ์จะต้องมีพันธะร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์ดังนี้

1) รวมกันเสี่ยงภัยในกิจกรรมของสหกรณ์ ไม่ว่าจะกำไรหรือประสบปัญหาการขาดทุนจากการดำเนินธุรกิจ และยอมรับในผลประกอบการของสหกรณ์

2) ร่วมกันทำหน้าที่ เพราะความสำเร็จของสหกรณ์อยู่ที่บุคคลแต่ละฝ่ายในสหกรณ์ทำหน้าที่ของตนโดยเฉพาะในฐานะสมาชิก จะต้องภักดีต่อสหกรณ์โดยถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสหกรณ์ สนับสนุนทางการเงินแก่สหกรณ์โดยถือหุ้นเพิ่มทุนต่างๆ เป็นผู้อุดหนุนที่ดีที่สุด และชักจูงสมาชิกคนอื่นให้ปฏิบัติตาม ไปใช้สิทธิในการออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้นำสหกรณ์หรือผู้บริหารของสหกรณ์ และกระตุ้นให้สมาชิกคนอื่น ๆ เห็นความสำคัญ ศึกษาข้อบังคับ ระเบียบและ

มติต่าง ๆ ของสหกรณ์ ทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ และใฝ่ศึกษาข้อมูลของสหกรณ์อยู่เสมอ ไม่ใช้อารมณ์ของตนในการตัดสินใจกิจกรรมต่างๆ แต่ควรใช้เหตุผลคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก จ่ายเงินสดในการซื้อสินค้าหรือใช้บริการทุกอย่างจากสหกรณ์หรือกรณีสหกรณ์ให้ชำระด้วยเงินเชื่อก็ไม่บิดพลิ้วเมื่อถึงกำหนดต้องชำระ ไม่คาดหวังหรือแสวงหาสิทธิพิเศษจากสหกรณ์เหนือเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ไม่ก่อให้เกิดการเข้าใจผิดจนแตกความสามัคคี

3) ร่วมกันมีสิทธิ คืออำนาจอันชอบธรรมที่สมาชิกจะพึงมีได้ และประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากสหกรณ์ตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบสหกรณ์ คือ การมีสิทธิในการเข้าร่วมประชุมใหญ่ ประชุมกลุ่มสมาชิก และมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ถอดถอน หรือได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารหรือคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เสนอความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงสหกรณ์ และขอความช่วยเหลือจากสหกรณ์ เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ เพื่อให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์กับสมาชิกทั้งมวล และชุมชนของตนเอง มีสิทธิตรวจสอบ สอบถามกิจการ ทบทวนหนี้สิน เอกสารต่าง ๆ ของสหกรณ์เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานด้านต่าง ๆ

4) ร่วมกันรับผิดชอบ คือ เมื่อตัดสินใจที่เข้าร่วมจัดตั้งสหกรณ์หรือเป็นสมาชิกแล้วจะต้องแสดงบทบาทของความเป็นสมาชิกให้ดีที่สุด เมื่อสหกรณ์กำหนดกิจกรรมว่าสมาชิกจะต้องร่วมมือกันก็จะต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมดังกล่าว โดยไม่ปฏิเสธหรือผิดสัญญา

5) ร่วมกันรับประโยชน์ สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมกันในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ไม่ว่าจะในรูปของเงินกำไร หรือการบริการด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ เงินปันผลตามหุ้นเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ การได้รับบริการจากสหกรณ์ กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบหรือกฎเกณฑ์กติกาที่กำหนดไว้อย่างเสมอภาค มีความเป็นธรรม และไม่มุ่งเอาผลประโยชน์อย่างเห็นแก่ตัวหรือพรรคพวกของตนเอง และไม่มุ่งเอารัดเอาเปรียบระหว่างสมาชิกด้วยกันรวมทั้งเอาเปรียบสหกรณ์ด้วย

สหกรณ์มิใช่ระบบที่มีอุดมการณ์อันเดียวอย่างแจ่มชัดที่นักวิชาการจะเห็นไปในทางเดียวกันแต่มีหลายสำนัก ซึ่ง ถวิล เลิศประเสริฐ บุญมี จันทรวงศ์ (2543: 27–28) ได้แบ่งแนวความคิดของนักสหกรณ์ออกเป็น 5 สำนักสำคัญ ๆ ได้แก่

1) สำนักวิสาหกิจสหกรณ์ (The Cooperative Enterprise School) เห็นว่าสหกรณ์เป็นสมาคมแห่งความสมัครใจของหน่วยเศรษฐกิจอิสระที่ก่อตั้งวิสาหกิจขึ้นโดยสมาชิกเป็นผู้จัดตั้งลงทุน จัดการ เป็นเจ้าของ และดำเนินการเพื่อประโยชน์ของสมาชิกผู้อุดหนุน วัตถุประสงค์ขั้นต้นของสหกรณ์ คือ ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า และปกป้องคุ้มครองความเป็น

อิสระทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการขนาดเล็กและชาวนา โดยการรวมทรัพยากรเข้าด้วยกันเพื่อแก้ปัญหาความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ

2) สำนักจักรภพสหกรณ์ ((The Cooperative Commonwealth School) สำนักนี้กำเนิดขึ้นในยุคลัทธิสังคมนิยม จึงไม่เห็นด้วยที่จะปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนภายใต้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม จึงมีปรัชญาว่า สหกรณ์ควรมีจุดมุ่งหมายครอบคลุมทุกด้าน และแทรกซึมกิจการทั้งมวลแห่งชีวิต จนกลายเป็นระบบเบ็ดเสร็จ

3) สำนักทุนนิยมแปลงรูป (The School of Modified Capitalism) ปรัชญาของสำนักนี้คือ สหกรณ์โดยเนื้อแท้เป็นทุนนิยม แต่มีกฎข้อบังคับที่แตกต่างกัน สำนักนี้เชื่อว่า สหกรณ์ทำหน้าที่หลักในการควบคุมระบบทุนนิยม และฉุดรั้งระบบทุนนิยมนี้มิให้เติบกล้าเกินไป และเห็นว่าสหกรณ์เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ในสถานการณ์ที่ไม่ดึงดูดนักลงทุน เมื่อเห็นว่าไม่มีกำไรแน่นอน หรือมีผลกำไรน้อย แต่สหกรณ์ไม่ควรขจัดกำไร แต่พยายามทำให้ทุกคนเป็นนักค้ากำไร

4) สำนักสหกรณ์สังคมนิยม (The Socialist Cooperative School) สำนักนี้เชื่อว่าสหกรณ์โดยเนื้อแท้เป็นสถาบันสังคมนิยม เป็นสาธารณะยิ่งกว่าสถาบันเอกชน สำนักนี้จึงยืนหยัดอย่างเข้มแข็งว่า สหกรณ์เป็นหุ้นส่วนย่อยของรัฐในเศรษฐกิจที่มีการวางแผนโดยส่วนกลาง ถือว่ารัฐมีอำนาจบังคับบัญชาและมีอำนาจสูงสุดเหนือกิจกรรมเศรษฐกิจทั้งมวล และสหกรณ์เป็นสิ่งช่วยเสริมรัฐวิสาหกิจ

5) สำนักภาคสหกรณ์ (The Cooperative Sector School) ปรัชญาของสำนักภาคสหกรณ์ คือ สหกรณ์เป็นองค์ประกอบของภาคเศรษฐกิจที่มีลักษณะพิเศษในตัวของมันเองแตกต่างจากวิสาหกิจทุนนิยม และรัฐวิสาหกิจโดยแท้ แต่มีลักษณะบางอย่างของวิสาหกิจทั้งสองแบบนี้ผสมอยู่ด้วยกัน และมองสหกรณ์ในฐานะที่อยู่ร่วมกับธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจ และทั้งสามส่วนนี้ต่างก็เป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกันในการกำหนดเศรษฐกิจของชาติ

โดยสรุป วิธีการสหกรณ์เป็นการกระทำใดๆ เมื่อมีการจัดตั้งสหกรณ์โดยเป็นพฤติกรรมทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้บรรลุความเชื่ออันเป็นอุดมการณ์สหกรณ์ ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมได้ดังนี้

1.5.1 การเข้าเป็นสมาชิก ดำเนินการโดยบุคคลสมัครใจ ตัดสินด้วยคณะกรรมการดำเนินการ ตามหลักการประชาธิปไตย เมื่อผ่านกระบวนการจะต้องถือหุ้นอันเป็นการรวมทุน จึงได้สิทธิแห่งการเป็นสมาชิก

1.5.2 ร่วมกิจการกับสหกรณ์โดยสมาชิกที่เป็นสมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมตามสิทธิหน้าที่ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุม เลือกตั้งตัวแทนเป็นคณะกรรมการดำเนินการ ออกนโยบายของสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ดำเนินกิจการตามนโยบาย สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจการนั้น

ตามหลักการมีส่วนร่วม เมื่อมีสภาพปัญหาหรือต้องการพัฒนาจะให้หลักการศึกษาอบรมข้อมูลข่าวสาร กิจการสหกรณ์อาจเป็นธุรกิจหรือเป็นการบริการ ตามแต่สหกรณ์จะกำหนดตามหลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ โดสมาชิกร่วมมือกันช่วยเหลือกัน แต่หากยังไม่บรรลุเป้าหมายสามารถร่วมมือกับสหกรณ์อื่น เพื่อให้มีพลังสู่เป้าหมายได้ยิ่งขึ้น ตามหลักการร่วมมือระหว่างสหกรณ์

1.5.3 รับผิดชอบ เป็นผลการร่วมกิจการในข้อ 2 หากกระทำสิ่งใดลงไปแล้วต้องรับผิดชอบ เช่น ร่วมธุรกิจสินเชื่อโดยการกู้เงินสหกรณ์ ต้องรับผิดชอบส่งชำระคืน หากไม่ชำระคืนต้องยอมรับการดำเนินการทางกฎหมาย การรับผิดชอบ คือ การรับผลประโยชน์แบ่งปันจากการร่วมกิจการทั้งส่วนรวมและส่วนรายคนในรูปของตัวเงินหรือการรับบริการ รวมไปถึงการแบ่งปันตามชอบให้กับชุมชนตามหลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน

1.6 ประเภทของสหกรณ์

เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2548 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 33 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังนี้

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน คือ

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์ประมง
3. สหกรณ์นิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์บริการ
6. สหกรณ์ออมทรัพย์
7. สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน

ทั้งนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 63 ก วันที่ 4 สิงหาคม 2548 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 สิงหาคม 2548 เป็นต้นไป โดยมีความหมายของสหกรณ์ในแต่ละประเภทดังนี้

1.6.1 สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มผู้มีอาชีพทางเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิก

ดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือนร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

1.6.2 สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง หรือผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ โดยที่แต่ละคนไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านี้จึงรวมตัวกัน โดยยึดอุดมการณ์การช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.6.3 สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกิน โดยการจัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกควบคู่ไปกับการจัดหาสินเชื่อปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ และการให้บริการสาธารณูปโภคแก่สมาชิก

1.6.4 สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่ผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป ในต่างประเทศนิยมเรียกว่า “สหกรณ์ของแม่ โดยจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ในประเภทสหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค และเพื่อผดุงฐานะความเป็นอยู่ของตนและหมู่คณะ

1.6.5 สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยมีประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คนขึ้นไป ที่มีอาชีพเดียวกัน หรือที่ได้รับความเดือนร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัวกันโดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และรักษาอาชีพดั้งเดิมที่ดีให้คงอยู่

1.6.5 สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน ทำงานที่เดียวกันหรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์งอกเงย และได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

1.6.7 สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน คือ สหกรณ์เอนกประสงค์ในชุมชนตั้งขึ้นโดยความสมัครใจของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพเดียวกันหรือในสถานที่เดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกประหยัดและอดออม รู้จักช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นพื้นฐานในการสร้างความมั่นคงแก่ตนเองและครอบครัว

1.7 สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งและ จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น สหกรณ์การเกษตรแห่งแรกได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 ชื่อว่าสหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ ในจังหวัดพิษณุโลก เป็นสหกรณ์การเกษตรชนิดไม่จำกัด มีขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตั้งขึ้นในหมู่เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำและมีหนี้สินมาก มีสมาชิกแรกตั้งจำนวน 16 คน ทุนดำเนินการจำนวน 3,080 บาท เป็นค่าธรรมเนียมแรกเข้าจำนวน 80 บาท และเป็นทุนการกู้แบงก์สยามกัมมาจล (ธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบัน) จำนวน 3,000 บาท

วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งก็เพื่อให้มีการดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์เพื่อดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม ตามพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ โดยจะทำให้สมาชิกมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจากการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ ทำให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีที่ดินทำกินมากกว่าเดิม ทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จึงเป็นไปตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการอนามัย กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีด้านธุรกิจสหกรณ์ (2551: 78)

ประโยชน์ที่สมาชิกที่จะได้รับ ทำให้สมาชิกมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจากกการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ ทำให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีที่ดินทำกินมากกว่าเดิม ทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จึงเป็นไปตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการอนามัย

1.7.1 เหตุผลของการต้องจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร

เนื่องจากในการประกอบอาชีพของเกษตรกร มักประสบปัญหาต่างๆ ที่สำคัญๆ ดังนี้

1) ขาดแคลนเงินทุน เงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพมีไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมจากพ่อค้าหรือนายทุนในท้องถิ่น ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยแพง

2) ขาดแคลนที่ดินทำกิน เกษตรกรบางรายมีที่ดินทำกินน้อย บางรายไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินผู้อื่นทำกิน โดยเสียค่าเช่าแพงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากการเช่า

3) ปัญหาในเรื่องการผลิต เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการผลิตสมัยใหม่ที่ถูกต้อง เช่น การใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ทำให้ผลผิตที่ได้รับต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน นอกจากนั้นผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ และไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ระบบชลประทาน

4) ปัญหาการตลาด เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด และมีความจำเป็นต้องจำหน่ายผลผลิตตามฤดูกาล เนื่องจากไม่มีที่เก็บรักษาผลผลิต จึงถูกกดราคาจากพ่อค้าเป็นเหตุให้ไม่มีรายได้เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว

ปัญหาทางเศรษฐกิจข้างต้น มีผลกระทบต่อสังคมในชุมชน ทำให้คุณภาพชีวิตและฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่าคนประกอบอาชีพอื่น ขาดการศึกษา การอนามัย และขาดความปลอดภัยในทรัพย์สิน

1.7.2 การแก้ปัญหาของเกษตรกรด้วยสหกรณ์การเกษตร

จากปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ทั่วไป ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นเรื่องยากที่เกษตรกรแต่ละคน จะแก้ปัญหาได้สำเร็จตามลำพังตนเอง หนทางที่จะสำเร็จได้ โดยเกษตรกรจะต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา โดยการรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์และจดทะเบียนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้เพราะสหกรณ์สามารถช่วยแก้ปัญหาด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1) ธุรกิจการซื้อ คือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เมล็ดพืช และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก โดยจะสำรวจความต้องการของสมาชิกก่อน แล้วสหกรณ์จะเป็นผู้จัดหามาจำหน่ายต่อไป ซึ่งเพราะการรวมซื้อในปริมาณมากจะทำให้ซื้อได้ในราคาที่ต่ำลง และเมื่อถึงสิ้นปีหากสหกรณ์มีกำไรก็จะเงินจำนวนนี้มาเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกด้วย

2) ธุรกิจขายหรือการรวบรวมผลผลิต ให้แก่สมาชิกทำให้มีอำนาจการต่อรองมากขึ้น ผลผลิตจะขายได้ในราคาสูง สมาชิกไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าในเรื่องการชั่ง ตวง วัด หรือถูกกดราคาในการรับซื้อผลผลิต

3) ธุรกิจธนกิจ (สินเชื่อ)

(1) การให้เงินกู้ เมื่อเกษตรกรรวมตัวกันเป็นสหกรณ์สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับสถาบันการเงิน หน่วยงานของทางราชการและบุคคลทั่วๆ ไป โดยสหกรณ์จะจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาให้สมาชิกกู้ไปลงทุนเพื่อการเกษตร ซึ่งสหกรณ์จะพิจารณาจากแผนดำเนินการหรือแผนการใช้เงินกู้ของสมาชิกประกอบการให้เงินกู้ เช่น สหกรณ์อาจให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปซื้อวัสดุการเกษตร ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในครอบครัว หรือเพื่อนำไปบุกเบิกปรับปรุงที่ดิน หรือจัดซื้อที่ดินการเกษตร ในกรณีที่สมาชิกไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีน้อยไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร

(2) การรับฝากเงิน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักและเห็นคุณค่าประโยชน์ของการออมทรัพย์ และเพื่อเป็นการระดมทุนในสหกรณ์ สหกรณ์จะรับเงินฝากจากสมาชิก 2 ประเภท คือ เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์

4) ธุรกิจการส่งเสริมอาชีพและบริการ สหกรณ์อาจจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางด้านการเกษตรคอยให้ความรู้และคำแนะนำทางด้านการเกษตร หรืออาจขอความร่วมมือจากหน่วยราชการอื่น ในการให้คำปรึกษาแนะนำให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจในหลักวิชาการแผนใหม่ ตลอดจนการวางแผนการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านสหกรณ์ทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

5) การศึกษาอบรม สหกรณ์จะจัดให้มีการศึกษาอบรมแก่สมาชิก คณะกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงหลักการ วิธีการสหกรณ์ สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

สหกรณ์ช่วยให้เกษตรกรที่อยู่ในชุมชน หรือสังคมนั้นมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมมีความสุข บุตรหลานสมาชิกได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีสุขภาพอนามัยที่ดี เนื่องจากเกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. สหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

2.1 ประวัติความเป็นมา

ก่อนปี พ.ศ. 2520 พื้นที่ตำบลหัวหมากซึ่งมีสหกรณ์หาทุนลำสาลีไม่จำกัดสินใช้ดำเนินงานอยู่ เมื่อปี พ.ศ.2519 มีสมาชิกคงเหลือ จำนวน 11 คน การดำเนินการของสหกรณ์อยู่ภายใต้การดูแลของสหกรณ์อำเภอในสมัยนั้น ซึ่งสำนักงานตั้งอยู่ที่เมืองมีนบุรี ในปีเดียวกันนี้เอง

สหกรณ์มีแต่ถดถอยลง จึงมีการพิจารณายกเลิกสหกรณ์ ท่านซาฟีอี อรุณพูลทรัพย์ หนึ่งในกรรมการของสหกรณ์ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันพื้นที่ตำบลหัวหมากรวมถึงพื้นที่ตำบลใกล้เคียง เช่น ตำบลสะพานสูง ตำบลประเวศ และตำบลคลองจั่น ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ การเลี้ยงสัตว์ ประกอบกับเรามีเงินทุนสำรองอยู่ประมาณ 40,000 บาท ที่ประชุมจึงได้พิจารณา และลงมติเป็นเอกฉันท์เห็นสมควรเปลี่ยนสหกรณ์ลำสาลีไม่จำกัดสินใช้(ประเภทหาทุน) เป็นสหกรณ์การเกษตร หลังจากได้ประสานกับชาวเกษตรกรในพื้นที่ และเข้าดำเนินการรับจัดทำใบสมัครสมาชิกได้จำนวน 150 ครอบครัว คณะกรรมการสหกรณ์หาทุนไม่จำกัด จึงได้ดำเนินการนำเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอเปลี่ยนสหกรณ์หาทุนลำสาลีไม่จำกัดเป็นสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด มีสำนักงานอยู่ที่ ตำบลมีนบุรี อำเภอมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ทะเบียนเลขที่ 7/1492 เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2520 ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 โดยมีนายหะยียะยา แดงโกเมน เป็นประธานกรรมการคนแรก หลังจากนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์ได้ประมาณ 3 ปีเศษ มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้สมาชิกที่ต้องติดต่อกับสหกรณ์ มีความยากลำบากในการเดินทาง ในที่สุด เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2521 คณะกรรมการดำเนินการได้มีมติย้ายที่ตั้งสำนักงานสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด มาอยู่ที่(ห้องเกษตรอำเภอบางกะปี) ที่ว่าการอำเภอบางกะปี กรุงเทพมหานครชั่วคราว จนกระทั่งเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2523 ได้ย้ายสำนักงานสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด มาเช่าอาคารของนายฟีน อรุณพูลทรัพย์ เลขที่ 546 หมู่ 10 ถนนกรุงเทพกรีฑา ตำบลหัวหมาก อำเภอบางงกะปี กรุงเทพมหานคร อยู่ที่บริเวณหน้าสนามกอล์ฟกรุงเทพกรีฑา (สนาม1) ในราคา ค่าเช่าเดือนละ 1,500 บาท จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2525 ทางคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด โดยท่านซาฟีอี อรุณพูลทรัพย์ ประธานกรรมการ นายนูรุดดิน จันทร์วิเศษ รองประธานกรรมการ ส.อ. พ่วง สุวรรณน้อย กรรมการเลขานุการ นายหะยียะยา แดงโกเมน กรรมการเหรัญญิก ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมคณะกรรมการในชุดนั้น ให้ดำเนินการจัดซื้อสำนักงานสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด เป็นของตัวเอง โดยทางสหกรณ์ได้ซื้ออาคารทาวเฮาส์ขนาด 2 ชั้น พร้อมที่ดิน 42 ตารางวา จากการเคหะแห่งชาติหมู่บ้านนักกีฬาแหลมทอง ซอย 1 เลขที่ 99/1523 ถนนกรุงเทพกรีฑา ตำบลประเวศ อำเภอประเวศ กรุงเทพมหานคร ในราคาประมาณ 380,000 บาทซึ่งได้ใช้อาคารดำเนินกิจการของสหกรณ์มาจนถึงปัจจุบัน

2.2 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

ข้อมูล ณ วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ 31 มีนาคม 2555 , 31 มีนาคม 2556 , 31 มีนาคม 2557 เก็บรวบรวมจากรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ รายงานกิจการ (2557)

	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
จำนวนสมาชิก	1,043	1,077	1,065
ทุนดำเนินงาน	17,462,111.07	18,984,648.66	25,032,101.42
หนี้สิน	12,800,063.00	13,382,251.81	18,011,297.43
ทุนเรือนหุ้น	4,359,570.00	4,934,870.00	5,638,510.00
ทุนสำรอง	96,110.68	163,677.24	346,710.28
เงินรับฝาก	1,283,811.00	1,552,270.41	961,703.31
เงินให้กู้ยืม	12,410,360.65	14,432,992.25	19,918,804.58
ลูกหนี้เงินกู้	1,154,276.00	1,351,284.00	1,474,287.15
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	968,698.93	825,638.35	1,459,968.00
รายได้	15,454,206.40	8,110,016.96	19,558,376.68
ค่าใช้จ่าย	15,395,058.50	7,668,919.92	18,601,080.54
กำไรสุทธิ	150,147.90	441,097.04	957,296.14

2.3 การให้เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ตามระเบียบสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จากัด ว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. 2549 ได้กำหนดการให้เงินกู้กับสมาชิกสหกรณ์ แบ่งเป็นดังนี้

2.3.1 เงินกู้ระยะสั้น เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเกษตร

วัตถุประสงค์

1) ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชและโรคพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตรอย่างอื่น ค่าเครื่องมือ ค่าซ่อมแซม ค่าซื้อปศุสัตว์ หรือสัตว์ปีกหรือสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงขายและค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร

2) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย แปรรูป และขายผลิตผลการเกษตรซึ่งผู้กู้ผลิตขึ้น

3) ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรเฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด

4) ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร

5) ค่าบริการต่างๆ เกี่ยวกับการเกษตร

6) ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนตามที่จำเป็น

7) ซื้อสัตว์ใช้งานสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ซึ่งสมาชิกผู้กู้ประสงค์จะขายสัตว์นั้น ส่งชำระหนี้ภายในระยะเวลาไม่เกิน ข้อ 5 วรรคแรก

8) เพื่อส่งเสริมอาชีพในครัวเรือนของสมาชิก

9) เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมที่พักอาศัย และที่ทำกินมาหากิน

จำนวนเงินที่กู้ยืมแต่ละราย คณะกรรมการกำหนดตามที่เห็นควร แต่ไม่เกินร้อยละ 60 แห่งราคาประเมินของผลผลิตเฉพาะส่วนขาย ระยะเวลาการชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน ยกเว้นเหตุผลพิเศษ ไม่เกิน 18 เดือน

2.3.2 เงินกู้ระยะปานกลาง เงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินทุนในสินทรัพย์เกษตรวัตถุประสงค์

1) บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน หรือซื้อที่ดินการเกษตร สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ กันคูน้ำ ประตูกักน้ำ และงานปรับปรุงที่ดินอย่างอื่น

2) ทำสวน

3) วางรูปประกอบการเกษตรขึ้นใหม่ เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

4) ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้าง หรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์การขนส่ง และอุปกรณ์อื่นๆ เกี่ยวกับการเกษตร

5) ซื้อ หรือสร้าง หรือปรับปรุงบ้าน โรงเรือน และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ เกี่ยวกับการเกษตร

6) ลงทุนในการเลี้ยงสัตว์ปศุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ และลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตร

ระยะปานกลาง จำนวนที่กู้ยืมแต่ละราย คณะกรรมการกำหนดตามที่เห็นควร คำนึงถึงความต้องการเงินกู้ตามแผนงานการผลิต รายได้และความสามารถในการชำระหนี้ ขั้นสูงของเงินกู้ระยะสั้นและปานกลาง รวมทุกรายการของสมาชิกสหกรณ์ ในเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่เกิน 150,000 บาท การชำระคืน ให้ชาระคืนเสร็จภายใน 3 ปี มีเหตุผลพิเศษ ไม่เกิน 5 ปี

3. แนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อ

3.1 การบริหารจัดการสินเชื่อของสหกรณ์

3.1.1 ความหมายของสินเชื่อเพื่อการเกษตร

สินเชื่อหรือเงินกู้หรือเครดิต “Credit” เป็นคาที่มาจากภาษาลาติน “Creditum” ซึ่งแปลว่า “Totrust” ตามความหายของ “เครดิต”จึงเป็นที่เข้าใจของบุคคลทั่วไปว่าคือความสามารถในการกู้ยืมเงินของบุคคลหนึ่งที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่งโดยมีสัญญาหรือเงื่อนไขที่จะชาระเงินนั้นๆในอนาคต ซึ่งในการกู้ยืมนี้มีทั้งด้านส่วนตัวและในวงการธุรกิจ

สุนี ศักรนันทน์ (2520:35) สรุปว่า สินเชื่อเป็นความเชื่อถือและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากาหนดเงื่อนไขเวลาในการชาระคืนในอนาคต สินเชื่อจะให้ความสาคัญและคานึงถึงในเรื่องของสภาพคล่องเป็นอย่างมาก

ทางการค้า : สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อถือที่ผู้ขายมีต่อผู้ซื้อ และยอมมอบสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ซื้อไปก่อนยังไม่ต้องชำระเป็นเงินสด แต่มีสัญญาชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการนั้นในวันข้างหน้าตามตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งก่อให้เกิดภาวะความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ตามมา

ทางด้านผู้บริโภค : สินเชื่อ หมายถึง ความสามารถที่จะได้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยตกลงว่าจะนาเงินมาชาระค่าสินค้าหรือบริการในภายหน้า

สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมเงินของเกษตรกรเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเกษตรกรรม หรือเพื่อช่วยในการผลิตและการขยายผลิตผลเกษตรกรรม การให้สินเชื่อนั้นอาจให้เป็นเงินสดหรือให้เป็นสิ่งของ เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย หรือวัสดุการเกษตรอื่นๆ เป็นต้น สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2549: 5-8)

3.2 นโยบายการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

เนื่องจากการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรมีความเสี่ยง (Risk) ทั้งในด้านการผลิตและการขายผลผลิต ดังนั้น เพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว นโยบายการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรจะต้องใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบตามสมควร ซึ่งสหกรณ์ควรกำหนดนโยบายการดำเนินงานให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่จะให้ผลมั่นคงตามแนวทางต่อไปนี้

3.2.1 การคัดเลือกท้องที่ เพื่อให้การให้สินเชื่อได้ผลในการเพิ่มผลผลิตหรือสนับสนุนการพัฒนางานเกษตรอย่างแท้จริงสหกรณ์ควรดำเนินงานในท้องที่ซึ่งมีลู่ทางการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะท้องที่ที่ได้รับน้ำจากชลประทาน มีบริการส่งเสริมการเกษตรจากส่วนราชการหรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องและผลิตผลในท้องที่นั้นมีลู่ทางขายได้กว้างขวาง

3.2.2 การคัดเลือกเกษตรกรผู้กู้ สหกรณ์ควรใช้ความระมัดระวังในการคัดเลือกเกษตรกรผู้กู้ให้ได้ผู้มีนิสัยดีมีความซื่อสัตย์และมีฐานะทางเศรษฐกิจพอสมควรตลอดจนมีความสามารถดำเนินงานเกษตรไม่ขาดซึ่งก่อให้เกิดรายได้อย่างพอเพียง ซึ่งปกติย่อมชำระหนี้ได้ตามกำหนด

3.2.3 การให้การศึกษาอบรม สหกรณ์จะต้องให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการเกษตรแก่เกษตรกรผู้กู้ เช่น ในเรื่องเหตุผลคุณประโยชน์และโทษของการใช้สินเชื่อ ลู่ทางเพิ่มผลผลิต การทำแผนงานผลิตและการออมเงิน เป็นต้น

3.2.4 การให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มผลผลิต สหกรณ์ควรช่วยเหลือเกษตรกรในการทำแผนงานผลิตโดยถูกต้องสมควร และให้สินเชื่อเพิ่มผลผลิตโดยคำนึงถึงแผนงานผลิต ความสามารถชำระหนี้ของเกษตรกรผู้กู้แต่ละราย อีกทั้งจำนวนสินเชื่อควรสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการผลิต และค่าของผลผลิตคาดว่าจะได้ นอกจากนี้สหกรณ์ควรปฏิเสธไม่ให้สินเชื่อซึ่งไม่อาจชำระคืนได้จากรายได้การเกษตร เพราะการให้สินเชื่อเช่นนั้น มักเกิดความยากลำบากในการชำระคืน

3.2.5 การควบคุมแนะนำ สหกรณ์ต้องควบคุมการใช้สินเชื่อของเกษตรกรผู้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยการออกไปตรวจสอบการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามแผนการผลิต

3.2.6 ทะเบียนเกษตรกรรม สหกรณ์พึงช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดทำทะเบียนเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการงบแสดงฐานะการเงินของเกษตรกรประจำปี เพื่อเป็นทางหยั่งรู้ฐานะทางการเงินของเกษตรกรผู้กู้หรือผู้ค้ำประกันโดยถ่องแท้

3.2.7 หลักประกัน สหกรณ์ควรพิจารณากำหนดให้เหมาะสมกับจำนวนสินเชื่อและระยะเวลาชำระคืน

3.2.8 การเชื่อมโยงสินเชื่อเข้ากับธุรกิจอื่น สหกรณ์ควรเชื่อมโยงงานสินเชื่อ งานขายผลิตผลการเกษตรและงานจัดหาวัสดุการเกษตรเข้าด้วยกันโดยบริบูรณ์

3.2.9 เหตุสุดวิสัย โดยอาชีพการเกษตรต้องอาศัยดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ หากมีเหตุการณ์นอกเหนืออำนาจการควบคุมของสหกรณ์และเกษตรกรผู้กู้เกิดขึ้น ทำให้การผลิตทางการเกษตรได้ผลไม่แน่นอน ฉะนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงนี้ การให้สินเชื่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรโดยปกติควรให้ไม่เกินส่วนอันควร

3.2.10 การไม่ชำระหนี้โดยจงใจ ในกรณีที่เกษตรกรผู้กู้จงใจไม่ชำระหนี้ทั้งที่สามารถชำระหนี้ได้ หากสหกรณ์ได้ใช้ความสามารถในการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้แล้วไม่เป็นผลสหกรณ์พึงดำเนินการตามกฎหมายเพื่อบังคับชำระหนี้ และเพื่อมิให้ผู้อื่นเป็นเยี่ยงอย่าง

3.3 หลักการทั่วไปในการพิจารณาสินเชื่อ

หลักการทั่วไปที่เจ้าหน้าที่สินเชื่อของสหกรณ์ต้องพิจารณาเมื่อสมาชิกขอสินเชื่อมี 3 ประการ หรือที่ เรียกง่ายๆ ว่า 3 P ได้แก่ สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2549: 9-11)

3.3.1 วัตถุประสงค์ (Purpose) หมายถึง การพิจารณาถึงวงเงินที่ขอมา ชนิดของเครดิตที่ต้องการ เครดิตที่ได้จะนำไปใช้ทำอะไร จะเป็นเงินทุนหมุนเวียน หรือเป็นการลงทุนในทรัพย์สินถาวร

3.3.2 การชำระหนี้ (Payment) หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานของผู้ขอสินเชื่อจะสามารถทำได้ตามสัญญาหรือไม่ระยะเวลาที่ขอมาสั้นหรือยาวไป และควรจะแก้ไข หรือ

การชำระคืนจะทยอยชำระเป็นงวดๆ หรือครั้งเดียว เจ้าหน้าที่สินเชื่อแน่ใจหรือไม่ว่าผู้ขอกู้จะสามารถชำระหนี้คืนตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน

3.3.3 การป้องกันความเสี่ยง (Protection) เรื่องการป้องกันความเสี่ยงนั้นจะพิจารณาถึงความเสี่ยงอันจะเกิดขึ้นจากการที่ผู้ขอสินเชื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ในกรณีที่ธุรกิจของผู้ขอสินเชื่อขาดทุน ผู้ขอสินเชื่อจะเอาเงินจากที่อื่น มาชำระหนี้สหกรณ์ได้หรือไม่ ถ้าธุรกิจมีความเสี่ยงสูงสหกรณ์ก็ต้องดูคุณภาพของทรัพย์สินที่ค้ำประกันว่ามูลค่าจากการขายทอดตลาด จะพอคุ้มกับหนี้ของสหกรณ์หรือไม่

3.3.4 หลักอื่น ๆ ในการวิเคราะห์สินเชื่อ ได้แก่

1) นโยบาย 5C (5 C's Policy) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆในการให้สินเชื่อ โดยมีปัจจัยต่างๆดังนี้ ประกอบไปด้วย

(1) Character เป็นคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อทางด้านคุณภาพจิตใจและพฤติกรรมของลูกหนี้ซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจอันที่จะชำระหนี้ ทางด้านพฤติกรรม เช่นความรับผิดชอบความมั่นคง ความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา ความเสมอต้นเสมอปลาย เป็นต้น ทางด้านบุคคลเช่น ประวัติการชำระหนี้ ความมั่นคงของที่อยู่อาศัย ลักษณะงานที่ทำ ฐานะการสมรส ฐานะทางสังคม และความเห็นของเพื่อนบ้านและผู้คุ้นเคย

(2) Capacity เป็นคุณสมบัติผู้ขอสินเชื่อทางด้านความสามารถ หรือสมรรถภาพในการหารายได้ให้เพียงพอที่จะชำระหนี้ตามที่ได้สัญญาไว้ ซึ่งมีส่วนประกอบในการพิจารณาทางด้านคุณสมบัติ เช่น รายได้ประจำ ความสามารถในการหารายได้ หนี้สินที่มีอยู่และรูปแบบการใช้จ่ายเป็นต้น ทางด้านข้อมูลที่พิจารณาตัวบุคคล มีเงินเดือนและรายได้อื่นๆ ลักษณะของงานที่ทำพื้นฐานความรู้และความสามารถในการทำงาน สุขภาพ ความคิดก้าวหน้าในการทำงานและขนาดของครอบครัว เป็นต้น

(3) Capital เป็นทรัพย์สินในส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขอสินเชื่อ และหรือเงินทุนสหกรณ์จะต้องพิจารณาว่าผู้ขอกู้มีเงินทุนในธุรกิจของตัวเองมากน้อยแค่ไหน เพราะว่าเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นผลเสียหายนั้นผู้ลงทุนจะต้องรับผิดชอบก่อน

(4) Collateral ได้แก่ ทรัพย์สินที่ผู้ขอสินเชื่อนำมาค้ำประกันหนี้สินเพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ในอนาคต การค้ำประกันลูกหนี้จะช่วยลดความเสี่ยงของสหกรณ์

(5) Condition เจ้าหน้าที่ผู้วิเคราะห์สินเชื่อไม่เพียงแต่จะมีความรู้ทางด้านการวิเคราะห์ฐานะการเงิน และการดำเนินงานเพียงอย่างเดียว ควรจะต้องมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ นโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนอุตสาหกรรมบางชนิด ความต้องการด้านการตลาดหรือลูกค้า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

(6) Country เริ่มถือว่าสำคัญและนำมาพิจารณา ทั้งนี้เนื่องจากทางด้านการค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญเพิ่มขึ้นมาเป็นลำดับ และในการค้าระหว่างประเทศนี้มีความเสี่ยงอยู่หลายประการ อาทิ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม นโยบายการค้าของประเทศ

2) นโยบาย 5P (5 P's Policy) เป็นแนวทางการวิเคราะห์การให้สินเชื่ออีกวิธีหนึ่งประกอบด้วย

(1) People คุณลักษณะ ของผู้ขอสินเชื่อ โดยดูจากประวัติครอบครัว ความตั้งใจในการชำระหนี้ของผู้กู้ ความสามารถในการชำระหนี้ รวมถึงความรับผิดชอบของธุรกิจที่ทำอยู่

(2) Purpose วัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงิน โดยพิจารณาว่า ลูกหนี้นำเงินกู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน เป็นการขยายงาน และลงทุนชำระหนี้อื่นๆ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้จะต้องก่อให้เกิดรายได้และเกิดผลตอบแทนต่อสหกรณ์ คือ ดอกเบี้ย

(3) Payment การชำระหนี้ เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ว่าผู้ขอสินเชื่อหรือผู้กู้ จะนำเงินมาชำระในระยะเวลาที่กำหนดได้หรือไม่ โดยประเมินจากรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ซึ่งจะต้องนำข้อมูลมาพิจารณา

(4) Protection เป็นการพิจารณาถ้าความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ซึ่งมีหลักประกันแยกได้ 2 ประเภท

ก) Internal หลักประกันภายในของผู้กู้ เช่น หลักประกันที่จะนำมาจำนองเป็นประกัน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือเงินออม

ข) External หลักประกันภายนอก เช่น หลักประกันของผู้ค้ำประกัน โดยนำหลักทรัพย์ มาค้ำประกัน หรือความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกัน

(5) Prospective (องค์ประกอบอื่นร่วม) เป็นการพิจารณาโดยรวมของทั้ง 4P ว่าควรจะให้กู้หรือไม่ ซึ่งจะพิจารณาจากอัตราเสี่ยงของ อัตราส่วนของดอกเบี้ยกับการเสี่ยงภัยในธุรกิจ ความยุ่งยากในการเรียกเก็บ

3.4 หลักการเรียกเก็บหนี้

แนวทางปฏิบัติในการเรียกเก็บหนี้ให้เกิดผลสำเร็จตามความต้องการ มีหลักการดังนี้ สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ (2549: 23-24)

3.4.1 การเรียกเก็บหนี้หรือทวงหนี้ ซึ่งอาศัยพื้นฐานที่ว่าลูกหนี้แต่ละคนจะมีคุณสมบัติ (Character) ที่แตกต่างกันออกไปบางคนมีอุปนิสัยเหนียวหนี้ต้องทวงถึงจะให้บางคน

ขาดความตั้งใจที่จะชำระหนี้ และบางคนถือในเรื่องเกียรติเป็นสำคัญ การทวงหนี้โดยวิธีเรียกเก็บหนี้แต่ละรายจึงต้องใช้กลวิธี (Tactic) เช่น ลูกหนี้ที่มีความรับผิดชอบ (Responsibility) ก็อาจจะใช้วิธีขอร้อง (Collection Appeals) คือการทวงถามแบบบอกกล่าวให้ทราบ หรือลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ไม่สม่ำเสมอ ก็อาจจะทวงถามกำหนดเวลา (Date Line) หรือลูกหนี้ที่มีเจตนาไม่ชำระหนี้ทวงถามด้วยวิธีดังกล่าวแล้วไม่ได้ผล มีการบ่ายเบี่ยงหรือผัดผ่อน หรือใช้วิธีนิ่งเฉยอยู่เรื่อยก็จำเป็นต้องใช้วิธีทวงถามแบบยื่นคำขาด การที่จะจัดว่าลูกหนี้รายใดจะใช้วิธีทวงถามแบบใดจะมีส่วนช่วยได้มาก

3.4.2 หลักการติดตามหนี้ มีหลักการที่ควรกำหนดไว้ 2 วิธี คือ

1) วิธีการจัดชั้น โดยการจัดกลุ่มลูกหนี้ออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น ลูกหนี้ที่ดีหรือพอใช้ หรือไม่ดี เมื่อจัดประเภทได้แล้วก็นำไปจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกลุ่ม ว่าควรติดตามด้วยวิธีใด หรือมีความถี่ในการทวงถามมากน้อยเพียงใด หรือสะดวกในการติดตามเร่งรัดหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบพิจารณาให้สินเชื่อในโอกาสต่อไป

2) วิธีกำหนดเวลา คือการกำหนดหลักการไว้ว่าลูกหนี้ประเภทใดหรือกลุ่มการบอกกล่าวหลังทวงถามจะมีผลในทางรูปคดี เมื่อมีการฟ้องร้องกัน

3.5 หนี้สินเกษตรกร

หนี้สินของเกษตรกร จำแนกตามแหล่งที่มา 2 แหล่ง สามารถ นิตย์เสมอ (2536: 34)

3.5.1 หนี้สินในระบบตลาดการเงิน (Organized Money Market) เป็นหนี้สินในตลาดเงินที่เจ้าหน้าที่ทางการเงินของรัฐบาลมีอำนาจในการกำกับดูแล ได้แก่ หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับสถาบันเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับหน่วยงานรัฐบาล (ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน)

3.5.2 หนี้สินนอกระบบตลาดการเงิน (Unorganized Money Market) เป็นหนี้สินนอกตลาดการเงินที่เจ้าหน้าที่ทางการเงินของรัฐบาลไม่มีอำนาจเข้าไปกำกับดูแล ได้แก่ หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับนายทุนในท้องถิ่น พ่อค้าคนกลาง ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน

4. ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระ

4.1 สาเหตุการมีหนี้สินของเกษตรกร จำแนก 3 ประการ พิชญ์ นิตย์เสนอ (2538: 40-42)

1) ด้านการผลิต เป็นเรื่องประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกรแต่ละราย

2) ด้านการตลาด เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน นอกเหนือจากการควบคุมของเกษตรกร ความผันผวนของราคา

3) การแทรกแซงของรัฐบาล อันเนื่องมาจากโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมประสบความล้มเหลว ทำให้เกษตรกรมีหนี้พอกพูนขึ้น จนเกินกำลังที่จะแก้ไขได้ด้วยตนเอง

4.2 การค้างชาระหนี้ของเกษตรกร มีสาเหตุ ดังนี้ กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2536: 2)

1) รายได้ทางการเกษตรไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน รายจ่ายส่วนเกินต้องอาศัยการทำงานนอกการเกษตร แม้ว่ามีรายได้เสริมก็ตาม เงินทุนที่จะทำการผลิตในปีต่อไปจำเป็นต้องกู้ยืม

2) รอขายผลิตทางการเกษตร

3) การที่ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายจากการประสบภัยธรรมชาติ

4) การใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน การศึกษาหรือกิจกรรมที่มีผลตอบแทนกลับคืน

5) ขาดการสนับสนุนด้านการผลิต เช่น การส่งเสริม การผลิต การปรับปรุงโครงการสร้างการผลิตตามความเหมาะสมในพื้นที่

6) เกษตรกรมีภาระหนี้สินหลายที่ ทั้งสถาบันการเงินในระบบและนอกระบบ

4.3 สาเหตุของปัญหาการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้ วิลาวัลย์ ตั้งสกุล (2543: 63-67)

4.3.1 ปัญหาทากงารผลิต ได้แก่ ปุ๋ยเคมี และปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ขาดแคลนแรงงาน และอัตราค่าจ้างแรงงานสูง ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม ขาดแหล่งน้ำชลประทาน ขาดการนำเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้

4.3.2 ปัญหาทางการตลาด ได้แก่ ผลผลิตราคาตกต่ำไม่คุ้มค่าการลงทุน พ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิต ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา ขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อนำไปขาย

4.3.3 ปัญหาทางธรรมชาติ ได้แก่ ฝนแล้ง น้ำท่วม เกิดโรคระบายและแมลงศัตรูพืชระบาด เป็นต้น

4.3.4 ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคอยู่ในเกณฑ์สูง ต้องรีบขายผลผลิตช่วงตันฤดูเพื่อนำเงินไปชำระหนี้แหล่งอื่น ไม่มีอาชีพสริม มีภาระส่งบุตรหลานเรียนหนังสือ ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์

4.3.5 ปัญหาการดำเนินงานของสหกรณ์ ได้แก่ ไม่มีการแนะนำในการทำแผนการผลิต เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่ได้ติดตามทวงถามอย่างต่อเนื่อง ขาดการประชาสัมพันธ์ การส่งข่าวข้อมูลความเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์ ไม่มีการตรวจสอบการใช้เงินกู้

4.4. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ ของการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่แล้วเกิดจาก ชนินทร์ พิทยาวิวิธ (2533)

4.4.1 ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งหากเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ เช่น ภาวะเศรษฐกิจจัดว่าเป็นปัญหาสำคัญในการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดีและเจริญรุ่งเรือง จะส่งผลให้ธุรกิจมีการขยายตัวและประสบผลสำเร็จไปด้วยดี หากภาวะเศรษฐกิจซบเซาหรือตกต่ำก็จะทำให้เกิดการชะลอตัวด้านการลงทุน ทำให้บางธุรกิจก็จะประสบปัญหาตามไปด้วย หรือส่งผลให้ราคาผลผลิตตกต่ำ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลเป็นการกระทำใดๆ ที่เป็นไปตามกฎหมายและรัฐบาลเห็นว่ามีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อให้เหมาะสมกับประเทศในภาวการณ์ปัจจุบัน โดยจะควบคุมราคาสินค้าให้เงินหนุนหรือจัดเก็บภาษีอากรเพิ่มขึ้น การเกิดอุบัติภัยหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ ,น้ำท่วม, พายุ ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตของลูกหนี้และการชำระหนี้คืน เป็นต้น

4.4.2 ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากสิ่งต่างๆ ภายในของธนาคารพาณิชย์เอง เป็นต้นว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย การประมาณราคาหลักประกันที่ไม่เหมาะสม คุณสมบัติของพนักงานสินเชื่อ ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคารไม่ต่อเนื่อง การปล่อยสินเชื่อโดยไม่กลั่นกรองให้ดีโดยเน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างลูกค้าและผู้จัดการ ตลอดจนพนักงานสินเชื่อรวมทั้งเงื่อนไขการชำระหนี้ของลุกค้าไม่ชัดเจน

4.4.3 ปัญหาที่เกิดจากตัวลูกหนี้เอง เป็นต้นว่า ลูกหนี้ใช้เงินที่ธนาคารให้กู้ยืมไปผิดวัตถุประสงค์ของงการกู้ยืม การใช้จ่ายของลูกหนี้ฟุ่มเฟือยมีหนี้สินกับบุคคลภายนอก ทำการค้าเกินตัว การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารงาน การทุจริต การเจ็บป่วย การได้รับอุบัติเหตุของผู้บริหารและทีมงาน การรวมหนี้เพื่อรอชำระหนี้โดยทีเดียว แม้จะมีการเสียค่าปรับก็ยอม เกิดจากมีเหตุผลปกติในส่วนตัวลูกหนี้ เช่น ตาย ย้ายถิ่นที่อยู่ ติดคุก บวชไม่สึก ทุพลภาพ ป่วยเรื้อรัง วิกลจริต ฯลฯ การมีค่าใช้จ่ายที่ฉุกเฉินเกิดขึ้นในครอบครัว ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร มีเจตนาบิดพลิ้ว ถูกบุคคลภายนอกดำเนินคดี และยึดทรัพย์ขายทอดตลาด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทภรณ์ บุญทอง (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าน้ำขาว จำกัด จังหวัดระนองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ 2) ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการชำระหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41 ปีขึ้นไป การศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรส สมาชิกในครอบครัวที่ประกอบอาชีพได้ 2-3 คน อาชีพทำสวนยางพารา และรับจ้างทั่วไป มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน พื้นที่ทำการเกษตร 11-30 ไร่ รายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 60,000-120,000 บาท รายจ่ายจากภาคการเกษตรต่อปี 30,000-60,000 บาท หนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระกับสหกรณ์ 20,000-40,000 บาท หนี้ค้างชำระอื่นทั้งหมดนอกจากสหกรณ์สูงกว่า 150,000 บาท โดยเป็นหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มูลค่าสินทรัพย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันสูงกว่า 500,000 บาท 2) ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระ พบว่า ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของสหกรณ์ และปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย 3) ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า กรรมสิทธิ์ในที่ดิน หนี้สินอื่นทั้งหมดนอกจากสหกรณ์ หนี้สินกับสถาบันการเงิน(กองทุนหมู่บ้าน และกองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ขาดแคลนเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ขาดแคลนแรงงาน อัตราค่าจ้างแรงงานสูง เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และเกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ไม่ได้รับผลผลิตหรือผลผลิตเสียหายมีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ คือ นำเงินกู้ไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กู้ การจัดทำบัญชีครัวเรือนและต้นทุนอาชีพและขยายเวลาการชำระหนี้

ศักดา หมื่นสมาน (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสตูล จังหวัดสตูล วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร

และสหกรณ์การเกษตรสาขาสตูล จังหวัดสตูล พบว่า เกษตรลูกค้า ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41–50 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001–15,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเท่ากับ 3-4 คน และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการประกอบอาชีพเท่ากับ 1-2 คน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าอยู่ในระดับปานกลางค่า $\overline{X}$ = 3.17 โดยที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทัศนคติต่อค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือนมาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิตราคาสูงและอันดับสุดท้ายคือ ถูกโจรปล้นหรือถูกลักขโมย ปัจจัยด้านธนาคารและพนักงานที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าอยู่ในระดับน้อย ค่า $\overline{X}$ = 2.43 โดยที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทัศนคติต่อพนักงานให้คำแนะนำหลังการกู้เงิน มาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ขาดการติดตาม และการดูแลการใช้เงินกู้อย่างใกล้ชิด และอันดับสุดท้ายคือพนักงานธนาคารทุจริตหรือเบียดเบียนลูกค้า ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรลูกค้าที่มีเพศและจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการประกอบอาชีพที่ต่างกันไม่มีทัศนคติต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ แต่เกษตรกรลูกค้าที่มี อายุ ระดับการศึกษา รายได้ในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยด้านธนาคารและพนักงาน พบว่า เกษตรลูกค้าที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ต่างกันไม่มีทัศนคติต่อปัจจัยด้านธนาคาร และพนักงาน แต่เกษตรกรลูกค้าที่มี เพศ อายุระดับการศึกษา รายได้ในครัวเรือน ที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อปัจจัยด้านธนาคาร และพนักงาน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นภาพร ลิมประพันธ์ (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดสุโขทัย วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร 2) ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนความต้องการของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ส่วนใหญ่ในด้านรายได้ คือ รายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร และค่าใช้จ่ายในภาคการเกษตรที่มีผลต่อการชำระหนี้ส่วนใหญ่ คือ ค่าปุ๋ยเคมี ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ ผลผลิตการเกษตรมีราคาตกต่ำ และรองลงมาเมื่อศึกษาในรายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยธรรมชาติ ที่มีผลกระทบ คือ ภาวะฝนแล้ง ปัจจัยด้านสังคม

คือ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลในสังคมต่อกัน ปัจจัยด้านการเมือง คือ นโยบายแก้ไขหนี้ภาคเกษตร ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้อยู่ในระดับน้อย

จุฑามาศ หนูมาก (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเฉพาะกรณีปัจจัยที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด พบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อระดับหนี้ค้างชำระของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด ในด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบย่อย ด้านภาวะเศรษฐกิจ คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ อยู่ในระดับมาก ด้านภาวะการเมืองอยู่ในระดับปานกลางและให้ความสำคัญในองค์ประกอบย่อยด้านภาวะทางเมือง คือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยๆ อยู่ในระดับมาก ในด้านภาวะภัยธรรมชาติอยู่ในระดับน้อย โดยให้ความสำคัญในองค์ประกอบย่อยด้านภาวะธรรมชาติ คือ น้ำท่วม อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยจากพนักงานสหกรณ์ที่มีผลต่อหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของผู้ให้ข้อมูล 4 ด้านคือ การบริการสินเชื่อของสหกรณ์ ศักยภาพของพนักงานสหกรณ์ ความช่วยเหลือทางการตลาดและการเร่งรัดหนี้สิน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญด้านการบริการสินเชื่อของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านศักยภาพของพนักงานสหกรณ์ ระดับน้อย ด้านความช่วยเหลือทางการตลาดในระดับปานกลาง และด้านการเร่งรัดหนี้สิน ผู้ให้ข้อมูลในระดับน้อย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระโดยให้ความสำคัญในด้านการผลิต พบว่าปัญหาส่วนใหญ่คือ ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง ปัญหารองลงมาเป็นการทำเกษตรประเภทเดียว แนวทางแก้ไขปัญหา คือ ลดค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิต ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาส่วนใหญ่คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ มีแนวทางแก้ไขปัญหา คือ การจัดให้มีการประกันราคาผลผลิต ด้านการจัดการเงินกู้ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่คือการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้เพียงบางส่วน แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือนำเงินไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กู้ ปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในครัวเรือน พบว่าปัญหาส่วนใหญ่คือ ลงทุนในทรัพย์สินอื่น หรือบางส่วนไม่รู้จักประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ลดหรือประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

วีรยุทธ บุญมาก (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรตากฟ้า จำกัด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) สมาชิกสหกรณ์การเกษตรตากฟ้า จำกัด มีหนี้ที่ค้างชำระกับสหกรณ์ คือ หนี้เงินกู้ระยะสั้นโดยเฉลี่ย 46,737 บาทต่อคน และหนี้เงินกู้ระยะปานกลางโดยเฉลี่ย 68,632 บาทต่อคน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรตากฟ้า จำกัด ตามลำดับความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายจ่ายจากอาชีพหลักในภาคการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่ทำไร่ข้าวโพด

และหนี้สินอื่นนอกเหนือจากการกู้ยืมจากสหกรณ์ ปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ ได้แก่ ภาวะฝนแล้งฝนทิ้งช่วงทำให้ผลผลิตเสียหาย และปัจจัยด้านการตลาด ได้แก่ ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของตัวแปรตาม คือ การเป็นหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ได้ร้อยละ 24.5(R^2= 0.245) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิก ได้แก่ (1) สหกรณ์ควรปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยการยืดเวลาการชำระหนี้ให้สมาชิกสหกรณ์ (2) สมาชิกควรขยายพื้นที่การทำการเกษตร (3) สหกรณ์ควรจัดอบรมให้ความรู้และสนับสนุนด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการผลิตอันจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงและทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงสามารถนำเงินมาชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่มีต่อสหกรณ์ต่อไป

กิติพงษ์ กิติบุตร (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรป่าซาง จำกัด จังหวัดลำพูน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรป่าซาง จำกัด จังหวัดลำพูน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของผู้กู้ยืมเงินสินเชื่อการเกษตรและข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การที่สมาชิกมีระยะเวลาในการชำระหนี้คืนมากกว่า 10 ปี เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งมีผลทำให้โอกาสที่สมาชิกจะเกิดการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.92 รองลงมาได้แก่ อายุของสมาชิกที่มากกว่า 45 ปี การที่ลูกหนี้ได้รับการเยี่ยมเยือนและติดตามหนี้จากพนักงานและวงเงินกู้ที่สมาชิกได้รับมากกว่า 5,000 บาท โดยปัจจัยทั้งสามมีผลต่อการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้นระหว่าง 21-24 ในขณะที่แหล่งของเงินที่ผู้กู้นำมาชำระหนี้เงินกู้มาจากแหล่งอื่นๆ ที่ตั้งของพื้นที่ทำการเกษตรอยู่นอกเขตชลประทาน สมาชิกที่เป็นเพศชาย สมาชิกที่มีบุตรที่ต้องส่งเรียน 1 คน และการมีหนี้สินนอกระบบ ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเกิดการค้างชำระหนี้กับสหกรณ์เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 13–19 และการที่สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวมากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จะมีผลต่อโอกาสที่สมาชิกจะเกิดการค้างชำระหนี้เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.02 เท่านั้น

กฤษฎา พวงเกตุแก้ว (2549: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยจากธนาคารด้านการบริการสินเชื่อ (ก่อน/หลังกู้เงิน) ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อย ปัจจัยจากธนาคารด้านศักยภาพของพนักงานธนาคาร มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับน้อยที่สุด และปัจจัยจากธนาคารด้านความช่วยเหลือทางการตลาด มี

ความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจากภายนอก(สภาพแวดล้อม) มีความสัมพันธ์ต่อระดับการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในระดับน้อย ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ ลูกค้าเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และปัจจัยด้านภาวะการเมือง ลูกค้าเห็นด้วยในระดับปานกลาง ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า รายได้ครัวเรือนภาคการเกษตรและรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน -0.263 และ -0.431 ตามลำดับ ปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลต่อร้อยละของการค้างชำระหนี้ ร้อยละ 64.9 ที่เหลือเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณา

บัญชา ธรรมเสนา (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาร้อยเอ็ด วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพเศรษฐกิจและการเงินของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาร้อยเอ็ด 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาร้อยเอ็ด 3) ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาร้อยเอ็ด พบว่า 1) สภาพเศรษฐกิจและการเงินของลูกค้าธนาคาร มีที่ดินซึ่งมีหนังสือแสดงสิทธิ์เฉลี่ย 11.25 ไร่ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 14.15 ไร่ ไม่มีเงินฝากกับสถาบันการเงินคิดเป็นร้อยละ 63.70 มีเงินฝากคิดเป็นร้อยละ 36.30 จำนวนผลผลิตที่ได้รับในรอบปีเฉลี่ย 5,916.82 กิโลกรัม รายได้การเกษตรเฉลี่ย 27,874.46 บาท รายได้นอกภาคการเกษตร 26,325.15 บาท ค่าใช้จ่ายการเกษตรเฉลี่ย 14,890.72 บาท ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ย 21,305.09 บาท 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาร้อยเอ็ด ได้แก่ รายได้การเกษตรและค่าใช้จ่ายในการบริโภค วงเงินกู้ หนี้สินภายนอก จำนวนทรัพย์สินที่ถือครอง ค่าใช้จ่ายการเกษตร รายได้อื่นนอกภาคการเกษตรและมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงลบจำนวน 2 ตัวแปร โดยตัวแปรอิสระทั้งหมด 14 ตัวแปร ร่วมกันมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ R= .375 โดยสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 14.10 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะพบว่า เกษตรกรลูกค้าต้องการให้ธนาคารขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปโดยไม่ปรับดอกเบี้ยในกรณีที่เกษตรกรลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

อารยา อริยา (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด กรณีศึกษา: ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรและ 3) ศึกษาบัญชีรายได้ รายจ่ายของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.50 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.0 สำเร็จการศึกษาในชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.50 มีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรดไม่เกิน 10 ปี ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ด้านรายได้ภาคเกษตรมีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ การที่เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจะทำให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มตาม ปัจจัยที่สองคือ ปัจจัยด้านจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกสับปะรดน้อยจะมีหนี้เงินกู้ค้างชำระมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกสับปะรดมาก และปัจจัยสุดท้ายคือ การที่เกษตรกรมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นจะทำให้ปริมาณหนี้เงินกู้ค้างชำระเพิ่มสูงขึ้น ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ เกษตรกรควรลดรายจ่ายนอกภาคการเกษตรลง และเพิ่มการออมทรัพย์ให้มากขึ้น และควรศึกษาเกี่ยวกับหลักการจัดการฟาร์ม เช่น การบันทึกข้อมูลบัญชีรายได้รายจ่าย บันทึกข้อมูลราคาหรือบันทึกผลผลิตสับปะรด เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนการใช้จ่าย จะทำให้เกษตรมีแผนการใช้จ่ายที่ดีขึ้น

เดือนเพ็ญ ขณะรัตน์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์ วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน จังหวัดสุรินทร์ 2) ศึกษาปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 57.50 ปี สมรสแล้ว มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยปลูกพืชมากกว่าเลี้ยงสัตว์ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ย 25.19.ไร่ ส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 48,896.55 บาทต่อปี มีค่าใช้จ่ายจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 25,830.41 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 40,016.51 บาทต่อปี ส่วนใหญ่มาจากบุตรส่งให้ ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 47,996.83 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภคในครัวเรือน 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ ได้แก่ ลักษณะการถือครองที่ดินและค่าใช้จ่ายจากการเลี้ยงสัตว์ สำหรับความแตกต่างในลักษณะการถือครองที่ดินที่มี

ความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้นั้น หากลูกหนี้มีที่ดินเป็นของตนเองก็จะมีหนี้ค้างชำระไม่เกิน 50,000 บาท ในขณะที่ลูกหนี้ที่มีที่ดินเช่าก็จะมีหนี้ค้างชำระสูงกว่าลูกหนี้ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง เป็นต้น

วิลาวัณย์ ตั้งสกุล (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาหนี้ค้างชำระ: กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโกสุมพิสัย จำกัด จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโกสุมพิสัย จำกัด จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนทำให้สมาชิกสหกรณ์ ที่เป็นหนี้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถชำระหนี้คืน ได้แก่ การทำกินบนที่ดินไม่เหมาะสม เพราะที่ดินตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่อุดมสมบูรณ์ ขาดแหล่งน้ำ นอกจากนี้ไม่มีการออม เพราะมีรายได้ต่อครอบครัวต่ำ แต่มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรสูง และมีหนี้สินหลายทาง

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกที่เป็นลูกหนี้เงินกู้ซึ่งมีหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด นับถึงวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2557 จำนวน 465 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane คำนวณจากสูตรซึ่งกำหนดให้มีความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 และมีการแจกแจงแบบปกติ คือ

สูตรในการคำนวณ $n = \frac{N}{1+Ne^2}$

เมื่อกำหนดให้ N = จำนวนประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดในที่นี้ใช้ 0.05

แทนค่าในสูตรจะได้

$$n = \frac{465}{1+465(0.05)^2}$$

$$n = 214.98$$

ดังนั้น จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 215 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านรายได้-รายจ่าย เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close – Ended Questions)

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ มีลักษณะคำถามประเภทมาตรประมาณค่าแบบลิเคริ์ท (Likert Rating Scales) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความให้ผู้ตอบเลือกตอบโดยกำหนดคะแนน เป็น 5, 4, 3, 2, 1 ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5
มาก	ให้คะแนน	4
ปานกลาง	ให้คะแนน	3
น้อย	ให้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ออกแบบแล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาว่า ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.2 ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมีนบุรี จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำมาตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามได้ความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.815 ดังนั้นแบบสอบถามฉบับนี้จึงนำไปใช้ได้

3. การเก็บรวมรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) รวบรวมได้จากการสอบถามสมาชิกสหกรณ์ที่มีหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด จำนวน 215 ราย และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มบุคคลเพื่อตอบแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือกับสหกรณ์ในการเก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด ผู้ที่มาติดต่อหรือดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ที่มีหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ และขอความร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการและประธานกลุ่มในการเก็บข้อมูลจากสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ ที่มาเข้าร่วมการประชุมกลุ่มสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด การเก็บแบบสอบถามอยู่ในช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2558 เพื่อให้ได้แบบสอบถามตามจำนวนที่ต้องการ

3.2 ข้อมูลทุติภูมิ (Secondary data) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล จากรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์ งบการเงินของสหกรณ์ รายงานผู้ตรวจสอบกิจการ และรายงานการสอบบัญชี ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้ของสหกรณ์ ทะเบียนรายละเอียดลูกหนี้รายตัวของสมาชิกและรายละเอียดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง มาลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และลงรหัส (Coding) แล้วนำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านรายได้ - รายจ่าย สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ เกี่ยวกับด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนระดับปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
มาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) คือ (5 – 1) / 5 = 0.8 แบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) เป็น 5 ชั้น ทุกอันตรภาคชั้นมีความเท่ากัน คือ ชั้นละ 0.8 ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.21 – 5.00	มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ระดับมาก
2.61 – 3.40	มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คือ ไคสแควร์ (Chi – Square Test)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 215 ชุด และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกที่ใช้สินเชื่อกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก ประกอบด้วย เพศ อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียน ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตร กรรมสิทธิ์ในที่ดิน และวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.1 เพศของสมาชิกสหกรณ์

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	122	56.70
หญิง	93	43.30
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ56.70 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 43.30

ตารางที่ 4.2 อายุของสมาชิกสหกรณ์

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20 – 30 ปี	21	9.80
31 - 40 ปี	28	13.00
41 – 50 ปี	77	35.80
51 – 60 ปี	65	30.20
60 ปีขึ้นไป	24	11.20
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 35.80 รองลงมามีอายุระหว่าง 51–60 ปี ร้อยละ 30.20 และน้อยที่สุดมีอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 9.80

ตารางที่ 4.3 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสมาชิกสหกรณ์

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 5 ปี	78	36.30
6 – 10 ปี	62	28.80
11 – 15 ปี	34	15.80
16 – 20 ปี	18	8.40
20 ปีขึ้นไป	23	10.70
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 1–5 ปี ร้อยละ 36.30 รองลงมา คือ มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6–10 ปี ร้อยละ 28.80 และน้อยที่สุดมีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 16–20 ปี ร้อยละ 8.40

ตารางที่ 4.4 ระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	96	44.70
มัธยมศึกษาตอนต้น	90	41.90
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	17	7.90
ปวส./อนุปริญญา/ปริญญาตรี	12	5.60
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.70 รองลงมา คือ จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 41.90 และน้อยที่สุดจบการศึกษาในระดับปวส./อนุปริญญา/ปริญญาตรี ร้อยละ 5.60

ตารางที่ 4.5 สถานภาพของสมาชิกสหกรณ์

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	33	15.30
สมรส	161	74.90
หย่าร้าง	6	2.8
หม้าย	15	7.00
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ74.90 รองลงมา คือ มีสถานภาพโสด ร้อยละ 15.30 และน้อยที่สุดมีสถานภาพหย่าร้าง คิดเป็น ร้อยละ 2.80

ตารางที่ 4.6 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของสมาชิกสหกรณ์

จำนวนของสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-2 คน	17	7.90
3-4 คน	104	48.40
5-6 คน	73	34.00
6 คนขึ้นไป	21	9.80
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3–4 คน ร้อยละ 48.40 รองลงมามี จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน ร้อยละ 34.00 และน้อยที่สุดมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-2 คน ร้อยละ 7.90

ตารางที่ 4.7 จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียนในปัจจุบันของสมาชิกสหกรณ์

จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 2 คน	116	54.00
3 – 4 คน	22	10.20
5 – 6 คน	2	0.90
ไม่มี	75	34.90
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีจำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียน 1–2 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.00 รองลงมาคือไม่มีบุตรที่ต้องส่งเรียน ร้อยละ34.90 และน้อยที่สุดมีจำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียน 5-6 คน ร้อยละ0.90

ตารางที่ 4.8 ลักษณะการถือครองที่ดินของสมาชิกสหกรณ์

ลักษณะการถือครองที่ดิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นของตนเอง/คู่สมรส	124	57.70
ของพ่อแม่/ญาติ	64	29.80
เช่า	27	12.60
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินประเภทเป็นของตนเอง/คู่สมรส ร้อยละ57.70 รองลงมาคือ มีการถือครองที่ดินประเภทเป็นของพ่อแม่/ญาติ ร้อยละ 29.80 และน้อยที่สุดมีการถือครองที่ดินประเภทเช่า ร้อยละ12.60

ตารางที่ 4.9 จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์

จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 5 ไร่	78	36.30
6 - 10 ไร่	37	17.20
11 – 15 ไร่	15	7.00
16 – 20 ไร่	30	14.00
20 ไร่ขึ้นไป	55	25.60
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเนื้อที่ทำการเกษตร 1–5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.30 รองลงมาคือ มีเนื้อที่ทำการเกษตร 20 ไร่ขึ้นไป ร้อยละ 25.60 และน้อยที่สุดมีเนื้อที่ทำการเกษตร 11–15 ไร่ ร้อยละ 7.00

ตารางที่ 4.10 กรรมสิทธิ์ในที่ดินของสมาชิกสหกรณ์

กรรมสิทธิ์ที่ดิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี	126	58.60
ไม่มี	89	41.40
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ร้อยละ 58.60 และไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ร้อยละ 41.40

ตารางที่ 4.11 วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์

วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้เพื่อการเกษตร	93	43.30
ใช้นอกภาคการเกษตร	46	21.40
ใช้เพื่อการเกษตรและนอกภาคการเกษตร	76	35.30
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้เพื่อการเกษตร ร้อยละ 43.30 รองลงมาคือ มีวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้เพื่อการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ร้อยละ 35.30 และน้อยที่สุดมีวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้เพื่อนอกภาคการเกษตร ร้อยละ 21.40

1.2 ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่ายของสมาชิก ประกอบด้วย รายได้จากภาคการเกษตร รายได้จากนอกภาคการเกษตร รายจ่ายจากภาคการเกษตร และรายจ่ายนอกภาคการเกษตร ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.12 รายได้จากภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์

รายได้ภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี	95	44.20
60,000 – 120,000 บาท/ปี	45	20.90
120,001 – 180,000 บาท/ปี	45	20.90
180,001 – 240,000 บาท/ปี	20	9.30
240,001 – 300,000 บาท/ปี	6	2.80
สูงกว่า 300,000 บาท/ปี	4	1.90
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ภาคการเกษตรต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี ร้อยละ 44.20 รองลงมามีรายได้ภาคการเกษตร 60,000–120,000 บาท/ปี และ120,001 – 180,000 บาท/ปี ร้อยละ 20.90 และน้อยที่สุดมีรายได้ภาคการเกษตร สูงกว่า 300,000 บาท/ปี ร้อยละ 1.90

ตารางที่ 4.13 รายได้จากนอกภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์

รายได้จากนอกภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี	94	43.70
60,000 – 120,000 บาท/ปี	47	21.90
120,001 – 180,000 บาท/ปี	40	18.60
180,001 – 240,000 บาท/ปี	10	4.70
240,001 – 300,000 บาท/ปี	6	2.80
ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	18	8.40
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี ร้อยละ 43.70 รองลงมามีรายได้นอกภาคการเกษตร 60,000–120,000 บาท/ปี ร้อยละ 21.90 และน้อยที่สุดมีรายได้นอกภาคการเกษตร 240,001 – 300,000 บาท/ปี ร้อยละ 2.80

ตารางที่ 4.14 รายจ่ายภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์

รายจ่ายภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี	80	37.20
40,000 – 80,000 บาท/ปี	62	28.80
80,001 – 120,000 บาท/ปี	48	22.30
120,001 – 160,000 บาท/ปี	13	6.00
160,001 – 200,000 บาท/ปี	5	2.30
สูงกว่า 200,000 บาท/ปี	7	3.30
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายภาคการเกษตรต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี ร้อยละ 37.20 รองลงมามีรายจ่ายภาคการเกษตร 40,000 – 80,000 บาท/ปี คิดเป็น ร้อยละ 28.80 และน้อยที่สุดมีรายจ่ายภาคการเกษตร 160,001 – 200,000 บาท/ปี ร้อยละ 2.30

ตารางที่ 4.15 รายจ่ายนอกภาคการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์

รายจ่ายนอกภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี	57	26.50
40,000 – 80,000 บาท/ปี	78	36.30
80,001 – 120,000 บาท/ปี	48	22.30
120,001 – 160,000 บาท/ปี	26	12.10
160,001 – 200,000 บาท/ปี	1	0.50
สูงกว่า 200,000 บาท/ปี	5	2.30
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตร 40,000–80,000 บาท/ปี ร้อยละ 36.30 รองลงมามีรายจ่ายนอกภาคการเกษตร ต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี ร้อยละ 26.50 และน้อยที่สุดมีรายจ่ายนอกภาคการเกษตร 160,001–200,000 บาท/ปี ร้อยละ 0.50

1.3 ภาระหนี้สินและการค้างชำระหนี้ ประกอบด้วย จำนวนหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ จำนวนหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ และการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.16 จำนวนหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์

จำนวนหนี้ค้างชำระ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30,000 บาท	91	42.30
30,000 – 60,000 บาท	99	46.00
60,001 – 90,000 บาท	17	7.9
สูงกว่า 90,000 บาท	8	3.7
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ 30,000 – 60,000 บาท ร้อยละ 46.00 รองลงมามีหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ต่ำกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 42.30 และน้อยที่สุดมีหนี้ค้างชำระ สูงกว่า 90,000 บาท ร้อยละ 3.70

ตารางที่ 4.17 จำนวนหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์

จำนวนหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30,000 บาท	26	12.10
30,000 – 60,000 บาท	29	13.50
60,001 – 90,000 บาท	61	28.40
สูงกว่า 90,000 บาท	46	21.40
ไม่มี	53	24.70
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ จำนวน 60,000 – 90,000 บาท ร้อยละ 28.40 รองลงมาคือ ไม่มีหนี้สินกับสถาบันการเงิน

อื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ ร้อยละ 24.70 และน้อยที่สุดมีหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ จำนวนต่ำกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 12.10

ตารางที่ 4.18 การค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

การค้างชำระหนี้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ค้างชำระเงินต้นและดอกเบี้ย	83	38.60
ค้างชำระเงินต้น	132	61.40
รวม	215	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ค้างชำระเงินต้น ร้อยละ61.40 และค้างชำระเงินต้นและดอกเบี้ย ร้อยละ 38.60

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 2) ปัจจัยด้านการผลิต 3) ปัจจัยด้านการตลาด 4) ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.19 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	มีผลกระทบ		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันราคาสินค้าอุปโภค บริโภคสูงขึ้น	213	99.10	2	0.90
2. เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช	199	92.60	16	7.40
3. เกิดภาวะฝนชุก น้ำท่วมผลผลิตเสียหาย	199	92.60	16	7.40
4. เกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตเสียหาย	192	89.30	23	10.70
5. เกิดลมพายุพัด ทำให้ผลผลิตเสียหาย	193	89.80	22	10.20

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยปัจจัยย่อยสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันราคาสินค้าอุปโภค บริโภคสูงขึ้นมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยมากที่สุด ร้อยละ 99.10 รองลงมาเกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชและเกิดภาวะฝนชุก น้ำท่วมผลผลิตเสียหายมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัย ร้อยละ 92.60 และเกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตเสียหาย มีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยน้อยที่สุด ร้อยละ 89.30

ตารางที่ 4.20 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญของปัจจัย
1. สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันราคาสินค้าอุปโภค บริโภคสูงขึ้น	3.89	1.062	มาก
2. เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช	3.49	1.091	มาก
3. เกิดภาวะฝนชุก น้ำท่วมผลผลิตเสียหาย	3.13	1.098	ปานกลาง
4. เกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตเสียหาย	3.30	1.065	ปานกลาง
5. เกิดลมพายุพัด ทำให้ผลผลิตเสียหาย	2.68	1.203	ปานกลาง
รวม	3.30	1.104	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ภาพรวมปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.30) โดยปัจจัยย่อยสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันราคาสินค้าอุปโภค บริโภคสูงขึ้น ($\overline{X}$ = 3.89) และการเกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ($\overline{X}$ = 3.49) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกในระดับมาก ส่วนการเกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตเสียหาย ($\overline{X}$ =3.30) การเกิดภาวะฝนชุก น้ำท่วมผลผลิตเสียหาย ($\overline{X}$ =3.13) และเกิดลมพายุพัด ทำให้ผลผลิตเสียหาย ($\overline{X}$ =2.68) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.21 ปัจจัยด้านการผลิต

(n=215)

ปัจจัยด้านการผลิต	มีผลกระทบ		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต้นทุนการผลิตสูง	197	91.60	18	8.40
2. ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ	188	87.40	27	12.60
3. ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ	198	92.10	17	7.90
4. ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม	194	90.20	21	9.80
5. ขาดแหล่งน้ำ	194	90.20	21	9.80
6. ขาดแคลนแรงงาน	188	87.40	27	12.60
7. อัตราค่าจ้างแรงงานสูง	202	94.00	13	6.00

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ปัจจัยด้านการผลิต โดยปัจจัยย่อยอัตราค่าจ้างแรงงานสูง มีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยมากที่สุด ร้อยละ 94.00 รองลงมาผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัย ร้อยละ 92.10 ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ และขาดแคลนแรงงานมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยน้อยที่สุด ร้อยละ87.40

ตารางที่ 4.22 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านการผลิต

ปัจจัยด้านการผลิต	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญของปัจจัย
1. ต้นทุนการผลิตสูง	4.04	0.919	มาก
2. ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ	3.29	0.993	ปานกลาง
3. ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ	3.18	1.021	ปานกลาง
4. ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม	3.03	1.023	ปานกลาง
5. ขาดแหล่งน้ำ	3.10	1.072	ปานกลาง
6. ขาดแคลนแรงงาน	2.96	1.178	ปานกลาง
7. อัตราค่าจ้างแรงงานสูง	3.77	1.065	มาก
รวม	3.34	1.039	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ภาพรวมปัจจัยด้านการผลิต มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\overline{X}$ =3.34) โดยปัจจัยย่อยต้นทุนการผลิตสูง ($\overline{X}$ =4.04) และอัตราค่าจ้างแรงงานสูง ($\overline{X}$ =3.77) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกในระดับมาก ส่วนการขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ($\overline{X}$ =3.29) ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ($\overline{X}$ =3.18) ขาดแหล่งน้ำ ($\overline{X}$ =3.10) ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม ($\overline{X}$ =3.03) และขาดแคลนแรงงาน ($\overline{X}$ =2.96) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.23 ปัจจัยด้านการตลาด

(n=215)

ปัจจัยด้านการตลาด	มีผลกระทบ		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน	201	93.50	14	6.50
2. ถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง	196	91.20	19	8.80
3. ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา	192	89.30	23	10.70
4. ขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย	185	86.00	30	14.00

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ปัจจัยด้านการตลาด โดยปัจจัยย่อยราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุนมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยมากที่สุด ร้อยละ 93.50 รองลงมา ถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลางมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัย ร้อยละ 91.20 และขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขายมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยน้อยที่สุด ร้อยละ 86.00

ตารางที่ 4.24 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านการตลาด

ปัจจัยด้านการตลาด	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญของปัจจัย
1. ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน	3.95	1.128	มาก
2. ถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง	3.53	1.064	มาก
3. ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา	3.15	1.202	ปานกลาง
4. ขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย	2.95	1.153	ปานกลาง
รวม	3.40	1.137	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ภาพรวม ปัจจัยด้านการตลาด มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.40) โดยปัจจัยย่อยราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ($\overline{X}$ =3.95) และถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง ($\overline{X}$ =3.53) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของ

สมาชิกในระดับมาก ส่วนการขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา ($\overline{X}$ =3.15) และขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย ($\overline{X}$ =2.95) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.25 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ

(n=215)

ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ	มีผลกระทบ		ไม่มีผลกระทบ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. นโยบายโครงการรับจำนำข้าว	180	83.70	35	16.30
2. การออกมาตรของรัฐให้งดทำนาปรัง	173	80.50	42	19.50
3. โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาล	189	87.90	26	12.10
4. นโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั่นต่ำ 300 บาท	193	89.80	22	10.20

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ โดยปัจจัยย่อยนโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั่นต่ำ 300 บาท มีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยมากที่สุด ร้อยละ89.80 รองลงมาโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาลมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัย ร้อยละ 87.90 และการออกมาตรของรัฐให้งดทำนาปรังมีผลกระทบต่อระดับความสำคัญของปัจจัยน้อยที่สุด ร้อยละ 80.50

ตารางที่ 4.26 ระดับความสำคัญของปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ

ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความสำคัญของปัจจัย
1. นโยบายโครงการรับจำนำข้าว	4.00	1.114	มาก
2. การออกมาตรของรัฐให้งดทำนาปรัง	3.61	1.175	มาก
3. โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาล	3.29	1.064	ปานกลาง
4. นโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั่นต่ำ 300 บาท	3.63	1.125	มาก
รวม	3.63	1.120	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ภาพรวมปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.63) โดยปัจจัยย่อยนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ($\overline{X}$ =4.00) นโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท ($\overline{X}$ =3.63) และการออกมาตรของรัฐให้งดทำนาปรัง ($\overline{X}$ =3.61) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกระดับมาก ส่วนโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาล ($\overline{X}$ =3.29) มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน H_0: ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

H_1: ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และนำมาทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ (Chi–Square Test) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกต่อการค้างชำหนี้

(n=215)

ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก	การค้างชำระหนี้	
	Pearson Chi – Square	Sig.(2-tailed)
เพศ	3.912	0.480
อายุ	19.744	0.072
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	16.458	0.171
ระดับการศึกษา	9.021	0.435
สถานภาพ	11.743	0.228
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	10.838	0.287
จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียน	9.183	0.421
ลักษณะการถือครองที่ดิน	40.395	0.000*
จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตร	37.255	0.000*
กรรมสิทธิ์ในที่ดิน	5.940	0.115
วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้	19.669	0.003*

จากตารางที่ 4.27 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียน กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก ส่วนปัจจัยด้านลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรและวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ มีความสัมพันธ์กับการค้างชำหนี้เงินกู้ของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก (Phi) ร้อยละ 43 , ร้อยละ 41, ร้อยละ 30 ตามลำดับ

3.2 ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่าย

สมมติฐาน H_0: ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่ายของสมาชิกไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

H_1: ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่ายของสมาชิกมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่ายของสมาชิกที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และนำมาทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ (Chi–Square Test) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ปัจจัยรายได้ – รายจ่ายของสมาชิกต่อการค้างชำหนี้

(n=215)

ปัจจัยรายได้ – รายจ่ายของสมาชิก	การค้างชำระหนี้	
	Pearson Chi – Square	Sig.(2-tailed)
รายได้จากภาคการเกษตร	26.875	0.030*
รายได้จากนอกภาคการเกษตร	23.428	0.075
รายจ่ายจากภาคการเกษตร	12.524	0.639
รายจ่ายจากนอกภาคการเกษตร	22.201	0.103

จากตารางที่ 4.28 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยรายได้–รายจ่ายกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยด้านรายได้จากนอกภาคการเกษตร รายจ่ายภาคการเกษตรและรายจ่ายนอกภาคการเกษตรไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก ส่วนปัจจัยด้านรายได้จากภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการค้างชำหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก (Phi) ร้อยละ 35

3.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

สมมติฐาน H_0: ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสมาชิกไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

H_1: ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสมาชิกมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสมาชิกที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และนำมาทดสอบค่าสถิติไคสแควร์(Chi – Square Test) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมต่อการค้างชำหนี้

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	การค้างชำระหนี้	
	Pearson Chi – Square	Sig.(2-tailed)
สภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น	13.597	0.327
เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช	18.737	0.095
เกิดภาวะฝนชุก น้ำท่วม ทำให้ผลผลิตเสียหาย	16.863	0.155
เกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตเสียหาย	9.512	0.659
เกิดลมพายุพัด ทำให้ผลผลิตเสียหาย	10.893	0.538

จากตารางที่ 4.29 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช เกิดภาวะฝนชุก น้ำท่วม ทำให้ผลผลิตเสียหาย เกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตเสียหาย และเกิดลมพายุพัด ทำให้ผลผลิตเสียหายไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก

3.4 ปัจจัยด้านการผลิต

สมมติฐาน H_0: ปัจจัยด้านการผลิตของสมาชิกไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

H_1: ปัจจัยด้านการผลิตของสมาชิกมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านการผลิตของสมาชิกที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และนำมาทดสอบค่าสถิติไคสแควร์(Chi – Square Test) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 ปัจจัยด้านการผลิตต่อการค้างชำหนี้

ปัจจัยด้านการผลิต	การค้างชำระหนี้	
	Pearson Chi – Square	Sig.(2-tailed)
ต้นทุนการผลิตสูง	7.255	0.840
ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ	11.005	0.528
ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ	12.950	0.373
ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม	19.386	0.080
ขาดแหล่งน้ำ	21.437	0.044*
ขาดแคลนแรงงาน	9.236	0.683
อัตราค่าจ้างแรงงานสูง	12.903	0.376

จากตารางที่ 4.30 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการผลิตกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยด้านต้นทุนการผลิตสูง ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม ขาดแคลนแรงงาน และอัตราค่าจ้างแรงงานสูงไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก ส่วนปัจจัยขาดแหล่งน้ำมีความสัมพันธ์กับการค้างชำหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก (Phi) ร้อยละ 33

3.5 ปัจจัยด้านการตลาด

สมมติฐาน H_0: ปัจจัยด้านการตลาดของสมาชิกไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

H_1: ปัจจัยด้านการตลาดของสมาชิกมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านการตลาดของสมาชิกที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และนำมาทดสอบค่าสถิติไคสแควร์(Chi – Square Test) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31 ปัจจัยด้านการตลาดต่อการค้างชำระหนี้

ปัจจัยด้านการตลาด	การค้างชำระหนี้	
	Pearson Chi – Square	Sig.(2-tailed)
ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่าการลงทุน	6.098	0.911
ถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง	13.201	0.355
ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา	17.434	0.134
ขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย	11.113	0.519

จากตารางที่ 4.31 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการตลาดกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่าการลงทุน ถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา และขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก

3.6 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ

สมมติฐาน H_0: ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

H_1: ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านนโยบายของรัฐที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์และนำมาทดสอบค่าสถิติไคสแควร์(Chi – Square Test) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏผลดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐต่อการค้างชำระหนี้

ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ	การค้างชำระหนี้	
	Pearson Chi – Square	Sig.(2-tailed)
นโยบายโครงการรับจำนำข้าว	27.288	0.007*
การออกมาตรการงดทำนาปรังของรัฐบาล	14.054	0.297
โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาล	12.670	0.393
นโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท	9.489	0.661

จากตารางที่ 4.32 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบายของรัฐกับการค้างชำระหนี้ พบว่า ปัจจัยการออกมาตรการงดทำนาปรังของรัฐบาล โครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาล และปัจจัยนโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท ไม่มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิก ส่วนปัจจัยนโยบายโครงการรับจำนำข้าว มีความสัมพันธ์กับการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก (Phi) ร้อยละ 40

บทที่ 5
สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกที่ใช้สินเชื่อกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด 2) เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด สามารถสรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากรศึกษา คือ สมาชิกที่มีหนี้เงินกู้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด นับถึงวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2557 จำนวน 465 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรด้วยสูตรยามาเน่ (Yamane's Method) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 215 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการศึกษาจำแนกตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ ประกอบด้วย

1.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 56.70 มีอายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 35.80 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกระหว่าง 1–5 ปี ร้อยละ 36.30 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.70 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 74.90 มีจำนวนสมาชิก ในครัวเรือน 3-4 คน ร้อยละ 48.40 มีบุตรที่ต้องส่งเรียนจำนวน 1-2 คน ร้อยละ 54.00 มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง/คู่สมรส ร้อยละ 57.70 มีเนื้อที่ทำการเกษตร 1–5 ไร่ ร้อยละ 36.30 มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ร้อยละ 58.60 และมีวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้เพื่อการเกษตร ร้อยละ 43.30

1.1.2 ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่ายของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากภาคการเกษตรต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี ร้อยละ 44.20 มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี ร้อยละ 43.70 มีรายจ่ายจากภาคการเกษตรต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี ร้อยละ 37.20 มีรายจ่ายจากนอกภาคการเกษตร 40,000–80,000 บาท/ปี ร้อยละ 36.30

1.1.3 ภาระหนี้สินและการค้างชำระหนี้ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์ 30,000–60,000 บาท ร้อยละ 46.00 มีจำนวนหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์ 60,001–90,000 บาท ร้อยละ 28.40 และการค้างชำระหนี้ของสมาชิกค้างชำระเงินต้น ร้อยละ 61.40

1.2 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก ประกอบด้วย

1.2.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีระดับความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจปัจจุบันราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น และเกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เกิดภาวะ ฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วงทำให้ผลผลิตเสียหาย เกิดภาวะฝนชุกทำให้ผลผลิตเสียหาย และเกิดลมพายุพัดทำให้ผลผลิตเสียหาย มีความสำคัญในระดับในระดับปานกลาง

1.2.2 ปัจจัยด้านการผลิต มีระดับความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านต้นทุนการผลิตสูง อัตราค่าจ้างแรงงานสูง มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ส่วนผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ขาดแหล่งน้ำที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม และขาดแคลนแรงงาน มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.3 ปัจจัยด้านการตลาด มีระดับความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน และถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา และขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.4 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ มีระดับความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายโครงการรับจำนำข้าว นโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงขั้นต่ำ 300 บาท และการออกมาตรการของรัฐให้งดทำนาปรัง มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ส่วนโครงการบัตรเครดิตสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์

จากการวิเคราะห์ปัจจัยในแต่ละด้านทั้ง 6 ด้านต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 ด้าน ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก ได้แก่ ลักษณะการถือครองที่ดิน จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตร และวัตถุประสงค์การใช้เงินกู้

1.3.2 ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่าย ได้แก่ รายได้จากภาคการเกษตร

1.3.3 ปัจจัยด้านการผลิต ได้แก่ ขาดแหล่งน้ำ

1.3.4 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ ได้แก่ นโยบายโครงการรับจำนำข้าว

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทภรณ์ บุญทอง (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าน้ำขาว จำกัด จังหวัดระนอง ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อหนี้เงินกู้ระยะสั้นค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์ ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการปฏิบัติงานของสหกรณ์ และปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านรายได้–รายจ่าย ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะการถือครองที่ดิน มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดือนเพ็ญ ขณะรัตน์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ ได้แก่ ลักษณะการถือครองที่ดิน

จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา อริยา (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด กรณีศึกษา ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า มี 3 ปัจจัยหลักได้แก่ ปัจจัยแรกคือ ปัจจัยด้านรายได้ภาคเกษตรมีผลต่อ

การทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ การที่เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้ปริมาณหนี้เงินกู้ค้างชำระเพิ่มตาม ปัจจัยที่สองคือ ปัจจัยด้านจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกสับปะรดน้อยจะมีหนี้เงินกู้ค้างชำระมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกสับปะรดมาก

2.2.2 ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่าย ผลการศึกษาพบว่า รายได้จากภาคการเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร ลิมประพันธุ์ (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ส่วนใหญ่ในด้านรายได้ คือ รายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร และงานวิจัยของ กฤษฎา พวงเกตุแก้ว (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษาสาขาสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า รายได้ในครัวเรือนภาคเกษตร และรายได้ในครัวเรือนนอกภาคเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน-0.263 และ-0.431 ปัจจัยทั้งสอง มีอิทธิพลต่อร้อยละของการค้างชำระหนี้ ร้อยละ 64.9 และงานวิจัยของบัญชา ธรรมเสนา (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ได้แก่ รายได้การเกษตรและค่าใช้จ่ายในการบริโภค วงเงินกู้ยืม หนี้สินภายนอกจำนวนทรัพย์สินที่ถือครอง ค่าใช้จ่ายการเกษตร รายได้อื่นนอกภาคการเกษตร

2.2.3 ปัจจัยด้านการผลิต ผลการศึกษา พบว่า ขาดแหล่งน้ำ มีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัณย์ ตั้งสกุล (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาหนี้ค้างชำระ: กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโกสุมพิสัย จำกัด จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนทำให้สมาชิกสหกรณ์ ที่เป็นหนี้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถชำระหนี้คืน ได้แก่ การทำกินบนที่ดินไม่เหมาะสม เพราะที่ดินตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่อุดมสมบูรณ์ ขาดแหล่งน้ำ นอกจากนี้ไม่มีการออม เพราะมีรายได้ต่อครอบครัวต่ำ แต่มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรสูง และมีหนี้สินหลายทาง

2.2.4 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนโยบายของรัฐมีผลต่อการค้างชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร ลิมประพันธุ์ (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้ คือ ปัจจัยด้านการเมือง เมื่อศึกษาในรายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า นโยบายแก้ไขหนี้ภาคเกษตรที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 วัตถุประสงค์การใช้เงินกู้ พบว่า เป็นปัจจัยมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ดังนั้นผู้บริหารสหกรณ์ สามารถนำผลการศึกษา มาวางแผนกำหนดนโยบายการตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิก ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการต้องดูแลกำกับให้พนักงานสหกรณ์ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้อย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในทำงาน และควรจะมอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการ ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิก เพราะบุคคลเหล่านี้มีความใกล้ชิดและรู้ความเคลื่อนไหวของสมาชิกสหกรณ์เป็นอย่างดี และก่อนที่จะมีการติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิก ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคคลดังกล่าวก่อน เพื่อที่จะทราบแนวทาง และวิธีการติดตามตรวจสอบที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันมิให้สมาชิกใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ตามที่สหกรณ์ได้อนุมัติ รวมทั้งทำให้ทราบว่าสมาชิกมีรายได้ที่จะนำมาชำระหนี้ได้เพียงใด และยังเป็นแนวทางในการแก้ไขกรณีมีอุปสรรค หรือแนะนำการผลิตที่เป็นประโยชน์ให้แก่สมาชิก

3.1.2 รายได้จากภาคการเกษตร พบว่า เป็นปัจจัยมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ดังนั้นผู้บริหารสหกรณ์ นำผลที่ได้จากการศึกษามาหาแนวทางในการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกทั้งที่เป็นรายได้ภาคการเกษตรและรายได้นอกภาคการเกษตร เช่น จัดหาตลาดรองรับเพื่อขายผลผลิตในราคาที่ยุติธรรม ป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และแนะนำให้สมาชิกทำการเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อให้มีผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย เป็นการลดความเสี่ยงเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ และเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกอย่างยั่งยืน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริม กรมส่งเสริมสหกรณ์ นำผลที่ได้จากการศึกษาไปประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านต่างๆ ให้สมาชิกนำไปใช้ในการลดต้นทุนการผลิต เช่น การทำเกษตรอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพใช้ควบคู่กับปุ๋ยเคมี เพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว และการผลิตอย่างมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด เป็นต้น

3.1.3 ขาดแหล่งน้ำ พบว่า เป็นปัจจัยมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก ดังนั้นสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ในด้านการบริหารจัดการน้ำ และหามาตรการจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำให้แก่สมาชิก โดยการส่งเสริมให้สมาชิกขุดสระเก็บน้ำในไร่นาเพื่อเก็บไว้ใช้

ทำการเกษตรผสมผสานแทนการทำนาปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีรายได้ และสามารถนำเงินมาชำระหนี้เงินกู้แก่สหกรณ์ได้

3.1.4 จำนวนเนื้อที่ทำการเกษตร พบว่า เป็นปัจจัยมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้นทุนการผลิตต่อไร่สูง ดังนั้นสหกรณ์ควรมีการจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ราคาถูก เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช มาจำหน่ายให้กับสมาชิก เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตให้แก่สมาชิก

3.1.5 นโยบายของรัฐ พบว่า เป็นปัจจัยมีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิก ดังนั้นสหกรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่สมาชิก โดยปลูกจิตสำนึกด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกสามารถพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด ทำให้ทราบข้อมูลเฉพาะกลุ่มเดียว ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการศึกษาจากสมาชิกทั้งที่มีหนี้ค้างชำระกับสมาชิกที่ไม่มีหนี้ค้างชำระ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการชำระหนี้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการค้างชำระหนี้กับคณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ สมาชิก รวมทั้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการดำเนินงานธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ให้ดียิ่งขึ้น

3.2.3 การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการเพิ่มเติมปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ให้มากขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลของความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3.2.4 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2550). *การสหกรณ์ในประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาถ่ายทอดและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์.

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549) *คู่มือการบริหารสินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร* กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2558, 18 มีนาคม 2558). สหกรณ์การเกษตร สืบค้นจาก Webhost.cpd.go.th/rlo/agriculture.html

กฤษฎา พวงแก้ว. (2549). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรณีศึกษา สาขาสารภี อ.สารภี จ.เชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

กิติพงษ์ กิติบุตร. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ป่าซาง จำกัด จังหวัดลำพูน. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรูญรัตน์ ตระการศิรินนท์. (2540). ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จุฑามาศ หนูมาก. (2552). ปัจจัยที่มีผลหนี้ค้างชำระของสหกรณ์การเกษตรรัตภูมิ จำกัด อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. (2533). ธนาคารใช้มาตรอะไรในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อ.กรุงเทพ: อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ฟ.

เดือนเพ็ญ ขณะรัตน์. (2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กรณีศึกษา จังหวัดสุรินทร์. (ปัญหาพิเศษวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นภาพร ลิมประพันธ์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์สหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดสุโขทัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บัญชา ธรรมเสนา. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บุญมี จันทรวงศ์. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่องระบบสหกรณ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ประดิษฐ์ มัชฌิมา. (2516). *สินเชื่อการเกษตรของประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร: สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

มนตรี เมืองพรหม. (2541). *ปัญหาหนี้สินเกษตรไทย*. เมืองเกษตร, 10 (120), หน้า 67-71. กันยายน 2541

วิลาวัณย์ ตั้งสกุล. (2549). วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาหนี้ค้างชำระ: กรณีศึกษาสมาชิกสหกรณ์การเกษตรโกสุมพิสัย จำกัด จังหวัดมหาสารคาม. (รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วีรยุทธ บุญมาก. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรตากฟ้า จำกัด จังหวัดนครสวรรค์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) (สหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สะอาด แก้วเกษ. (2546). การดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องโครงการฝึกอบรมทางไกล Mini MBA การพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกรมส่งเสริมสหกรณ์ วันที่ 9–12 ตุลาคม 2546 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนี ศักรนันทน์. (2520). *การบริหารเครดิต* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร. (2557). รายงานผลการตรวจบัญชีสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด วันสิ้นปีบัญชี วันที่ 31 มีนาคม 2557.

ศักดา หมื่นสมาน. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสตูล จังหวัดสตูล. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยบูรพา.

อารยา อริยา. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด กรณีศึกษาตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) ไม่ได้ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อนุรักษ์ นิยมเวช. (2553). *สถาบันการเงินทางเลือกหนึ่งของการแก้หนี้นอกระบบ*.จดหมายข่าวเรื่องเล่าจากสถาบัน, 1(2), หน้า 4-5. กรกฎาคม 2553

โอภาวดี เข็มทอง. (2548). สหกรณ์: เครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. (ตำราการฝึกอบรมทางไกลผ่านดาวเทียม หลักสูตรการเพิ่มสมรรถนะนักส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร) กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมสหกรณ์และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับการศึกษา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

คำชี้แจง : กรุณาตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด
โดยให้ใช้ √ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ท่านเลือก

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ

☐ 1). ชาย ☐ 2). หญิง

2. อายุ

☐ 1). 20 - 30 ปี ☐ 2). 31 – 40 ปี

☐ 3). 41 – 50 ปี ☐ 4). 51 – 60 ปี ☐ 5). 60 ปีขึ้นไป

3. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

☐ 1). 1 - 5 ปี ☐ 2). 6 – 10 ปี

☐ 3). 11 – 15 ปี ☐ 4). 16 – 20 ปี ☐ 5). 20 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ 1). ประถมศึกษา ☐ 2).มัธยมศึกษา(ม.3, ม.6)/ ปวช.

☐ 3). อนุปริญญา /ปวส. ☐ 4). ปริญญาตรีขึ้นไป

5. สถานภาพการสมรส

☐ 1). โสด ☐ 2). สมรส

☐ 3). หย่าร้าง ☐ 4). หม้าย

6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

☐ 1). 1 – 2 คน ☐ 2). 3 – 4 คน

☐ 3). 5 – 6 คน ☐ 4). 6 คนขึ้นไป

7. จำนวนบุตรที่ต้องส่งเรียนในปัจจุบัน

☐ 1). 1 – 2 คน ☐ 2). 3 – 4 คน

☐ 3). 5 – 6 คน ☐ 4). ไม่มี

8. ลักษณะการถือครองที่ดินทำการเกษตรของท่าน

☐ 1).เป็นของตนเอง/คู่สมรส ☐ 2). เป็นของบุคคลอื่น (พ่อแม่ ญาติพี่น้อง)

☐ 3). เช่า

9. ท่านมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด

☐ 1). 1 – 5 ไร่ ☐ 2). 6 – 10 ไร่

☐ 3). 11 – 15 ไร่ ☐ 4). 16 – 20 ไร่ ☐ 5). 20 ไร่ขึ้นไป

10. ท่านมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินหรือไม่

☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี

11. ท่านได้นำเงินที่ได้จากการกู้ยืมจากสหกรณ์มาใช้อย่างไร

☐ 1. ใช้เพื่อการเกษตร ☐ 2. ใช้นอกภาคการเกษตร

☐ 3. ใช้เพื่อการเกษตรและนอกภาคการเกษตร

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางด้านรายได้ – รายจ่าย

12. รายได้จากภาคการเกษตร (รายได้จากการทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์)

☐ 1). ต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี ☐ 2). 60,000 – 120,000 บาท/ปี

☐ 3). 120,001 – 180,000 บาท/ปี ☐ 4). 180,001 – 240,000 บาท/ปี

☐ 5). 240,001 – 300,000 บาท/ปี ☐ 6). สูงกว่า 300,000 บาท/ปี

13. รายได้จากนอกภาคการเกษตร (รายได้จากการรับจ้าง ค้าขาย บุตรส่งให้และอื่นๆ)

☐ 1). ต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี ☐ 2). 60,000 – 120,000 บาท/ปี

☐ 3). 120,001 – 180,000 บาท/ปี ☐ 4). 180,001 – 240,000 บาท/ปี

☐ 5). 240,001 – 300,000 บาท/ปี ☐ 6). ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร

14. รายจ่ายจากภาคการเกษตร (รายจ่ายจากการทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์)

☐ 1).ต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี ☐ 2). 40,000 – 80,000 บาท/ปี

☐ 3). 80,001 – 120,000 บาท/ปี ☐ 4). 120,001 – 160,000 บาท/ปี

☐ 5). 160,001 – 200,000 บาท/ปี ☐ 6). สูงกว่า 200,000 บาท/ปี

15. รายจ่ายจากนอกภาคการเกษตร (รายจ่ายในครัวเรือน ส่งให้บุตร และอื่นๆ)

☐ 1).ต่ำกว่า 40,000 บาท/ปี ☐ 2). 40,000 – 80,000 บาท/ปี

☐ 3). 80,001 – 120,000 บาท/ปี ☐ 4). 120,001 – 160,000 บาท/ปี

☐ 5). 160,001 – 200,000 บาท/ปี ☐ 6). สูงกว่า 200,000 บาท/ปี

ตอนที่ 3 ภาระหนี้สินและการค้างชำระหนี้

16. ท่านมีหนี้ค้างชำระกับสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด เป็นจำนวนเท่าใด

☐ 1).ต่ำกว่า 30,000 บาท ☐ 2). 30,000 – 60,000 บาท

☐ 3). 60,001 – 90,000 บาท ☐ 4). สูงกว่า 90,000 บาท

17. ท่านมีหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่สหกรณ์อีกหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด

☐ 1).ต่ำกว่า 30,000 บาท ☐ 2). 30,000 – 60,000 บาท

☐ 3). 60,001 – 90,000 บาท ☐ 4). สูงกว่า 90,000 บาท ☐ 5). ไม่มี

18. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้ค้างชำระหนี้กับสหกรณ์ในลักษณะใด

☐ 1).ค้างชำระเงินต้นและดอกเบี้ย ☐ 2). ค้างชำระเงินต้น

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ

ในช่วงระยะเวลา 3 ปี ที่ผ่านมาท่านมีปัญหาหรือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของท่านมากน้อยระดับใดโปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของท่านมีความสำคัญมากน้อยระดับใด	ระดับความสำคัญของปัจจัย					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่มีผลกระทบ
2.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 1)สภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น						
2) เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช						
3) เกิดภาวะฝนชุก น้ำท่วม ทำให้ผลผลิตเสียหาย						
4) เกิดภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ทำให้ผลผลิตเสียหาย						
5) เกิดลมพายุพัด ทำให้ผลผลิตเสียหาย						
2.2 ปัจจัยด้านการผลิต 1) ต้นทุนการผลิตสูง						
2) ขาดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ						
3) ผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ						
4) ที่ดินทำการเกษตรไม่เหมาะสม						
5) ขาดแหล่งน้ำ						
6) ขาดแคลนแรงงาน						
7) อัตราค่าจ้างแรงงานสูง						

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของท่านมีความสำคัญมากน้อยระดับใด	ระดับความสำคัญของปัจจัย					
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ไม่มีผลกระทบ
2.3 ปัจจัยด้านการตลาด						
1) ราคาผลผลิตตกต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน						
2) ถูกกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง						
3) ขาดสถานที่เก็บผลผลิตเพื่อรอราคา						
4) ขาดยานพาหนะขนส่งผลผลิตเพื่อขาย						
2.4 ปัจจัยด้านนโยบายของรัฐ						
1) การยกเลิกนโยบายโครงการรับจำนำข้าว						
2) การออกมาตรของรัฐบาลให้งดทำนาปรัง						
3) สามารถสร้างหนี้ได้หลายทาง เนื่องจากมีโครงการบัตรสินเชื่อเกษตรกรของรัฐบาล						
4) การมีต้นทุนค่าแรงงานเพิ่มขึ้นจากการมีนโยบายเพิ่มค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท						
5) นโยบายอื่นๆ (ถ้ามีโปรดระบุ)						

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ข

ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้

ระเบียบสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด
ว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้
พ.ศ. 2549

อาศัยอำนาจตามความในข้อบังคับสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ข้อ 12 และข้อ 102(3) ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ครั้งที่ 2/2549 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2549ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. 2549

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. 2549”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. 2542 และบรรดาประกาศหรือมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งมีข้อกำหนดขัดแย้งกับระเบียบฉบับนี้ทั้งสิ้น และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 การให้เงินกู้ สหกรณ์ให้เงินกู้เฉพาะแก่สมาชิกเท่านั้น

ข้อ 5 วัตถุประสงค์ของการกู้เงินสมาชิกอาจกู้เงินจากสหกรณ์ได้แต่โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) เงินกู้ระยะสั้น ได้แก่ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในการเกษตรตามแผนงานผลิต สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ เช่น

(ก) ค่าพันธ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชและโรคพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตรอย่างอื่น ค่าเครื่องมือ ค่าซ่อมแซม ค่าซื้อปศุสัตว์ หรือสัตว์ปีกหรือสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงขายและค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร

(ข) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย แปรรูป และขายผลิตผลการเกษตรซึ่งผู้กู้ผลิตขึ้น

(ค) ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรเฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด

(ง) ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร

(จ) ค่าบริการต่างๆ เกี่ยวกับการเกษตร

(ฉ) ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนตามที่จำเป็น

(ช) ซื้อสัตว์ใช้งานสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ซึ่งสมาชิกผู้กู้ประสงค์จะขายสัตว์นั้น ส่งชำระหนี้ภายในระยะเวลาไม่เกิน ข้อ 5 วรรคแรก

(ซ) เพื่อส่งเสริมอาชีพในครัวเรือนของสมาชิก

(ฌ) เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมที่พักอาศัย และที่ทำกินมาหากิน

(2) เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อการลงทุนตามแผนการใช้เงินในสินทรัพย์การเกษตร ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้กินกว่าฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ เช่น

(ก) บุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน หรือซื้อที่ดินการเกษตร

(ข) สร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ กันคูน้ำ ประตูกักน้ำ และงานปรับปรุงที่ดินอย่างอื่น

(ค) ทำสวน

(ง) วางรูปประกอบการเกษตรขึ้นใหม่ เพื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

(จ) ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้าง หรือปรับปรุงเครื่องมือขนาดใหญ่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์การขนส่ง และอุปกรณ์อื่นๆ เกี่ยวกับการเกษตร

(ฉ) ซื้อ หรือสร้าง หรือปรับปรุงบ้าน โรงเรือน และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ เกี่ยวกับการเกษตร

(ช) ลงทุนในการเลี้ยงสัตว์ปศุสัตว์ สัตว์ปีก หรือสัตว์น้ำ และลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเกษตร

สมาชิกผู้กู้ต้องใช้เงินกู้ให้ตรงวัตถุประสงค์ที่ได้สัญญาไว้

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการ ประธานกลุ่ม ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่เกี่ยวกับเงินกู้เป็นธุระกวดขันให้สมาชิกผู้กู้ส่งเงินชำระหนี้รายปีต่อสหกรณ์ ให้ครบจำนวนตามสัญญา

ข้อ 6 จำนวนขั้นสูงของเงินกู้ จำนวนเงินกู้ระยะสั้นแต่ละรายที่ให้แก่สมาชิกคนหนึ่งๆ นั้นสุดแต่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความต้องการเงินกู้ตามแผนงานผลิตและการชำระหนี้เงินกู้รายก่อนๆ ของผู้กู้ แต่ต้องไม่เกินร้อยละหกสิบแห่งราคาประเมินของผลิตผลเฉพาะส่วนเพื่อขายซึ่งผลิตด้วยเงินกู้นั้น ในกรณีที่ผู้กู้เงินกู้ระยะสั้นรายก่อนค้างชำระอยู่โดยได้รับผ่อนเวลาชำระหนี้ จำนวนเงินกู้รายใหม่ เมื่อบวกด้วยส่วนที่ค้างชำระของเงินกู้รายก่อน ต้องไม่เกินอัตราร้อยละหกสิบดังกล่าว ในกรณีประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติร้ายแรง ต้องไม่เกินอัตราร้อยละแปดสิบแห่งราคาประเมินของผลิตผลเฉพาะส่วนเพื่อขาย

การประเมินราคาผลิตผลดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้คำนวณตามที่คณะกรรมการดำเนินการได้คะเนราคาต่อหน่วยไว้ล่วงหน้า

จำนวนเงินกู้ระยะปานกลางแต่ละรายที่ให้แก่สมาชิกคนหนึ่ง ๆ นั้น สุดแต่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความต้องการเงินกู้ตามแผนงานผลิตรายได้ ความสามารถชำระหนี้และการชำระหนี้เงินกู้รายก่อนๆ ของสมาชิกนั้น

อย่างไรก็ตาม จำนวนขั้นสูงของเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะปานกลางรวมทุกรายของสมาชิกคนหนึ่งในเวลาใดเวลาหนึ่งจะเกิน 150,000 บาท ไม่ได้

ข้อ 7. ระยะเวลาแห่งเงินกู้ เงินกู้ระยะสั้นนั้นให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดให้สมาชิก ผู้กู้ชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยให้เสร็จภายในเวลาที่ขายผลิตผลด้วยเงินกู้นั้นได้จำนวนมาก โดยปกติต้องไม่เกินสิบสองเดือน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษให้กำหนดได้ไม่เกินสิบแปดเดือน ทั้งนี้ นับแต่วันทำหนังสือกู้หรือหลักฐานการกู้

เงินกู้ระยะปานกลางนั้น ให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดให้สมาชิกผู้กู้ชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นงวดๆ โดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่ใช้เงินกู้ จำนวนเงินกู้ รายได้และความสามารถชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ โดยปกติให้ชำระคืนเสร็จภายในสามปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษ อาจให้เวลาไม่เกินห้าปี ทั้งนี้ นับแต่วันทำหนังสือกู้หรือหลักฐานการกู้

อนึ่ง ภายใต้ระเบียบข้อ 14 การชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ก่อนถึงกำหนดนั้นไม่ว่าจะชำระเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ตาม สมาชิกผู้กู้ย่อมกระทำได้เสมอ และสหกรณ์ย่อมไม่คิดดอกเบี้ยสำหรับจำนวนต้นเงินที่ได้รับคืนนั้นต่อไปอีก

ข้อ 8. หลักประกันเงินกู้การกู้เงินตามระเบียบนี้ให้มีหลักประกันตามที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนด แต่อย่างน้อยต้องมีหลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) มีอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่นจำนองเป็นหลักประกัน โดยคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเป็นที่น่าพอใจว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาตลาดตามที่สหกรณ์ประเมิน ไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้ส่วนที่ไม่มีหลักประกันตาม (2) หรือ (3) หรือ (4)

การจำนองนั้น ให้ระบุจำนวนเงินขั้นสูงเต็มราคาประเมินของอสังหาริมทรัพย์หรือในกรณีที่ราคาประเมินของอสังหาริมทรัพย์เกินสามแสนบาท จะระบุจำนวนเงินขั้นสูงไว้เพียงสามแสนบาทก็ได้ การจำนองดังกล่าวใช้เป็นประกันการชำระหนี้สินทั้งหลายของสมาชิกซึ่งมีอยู่หรือจะพึงมีในเวลาหนึ่งเวลาใดต่อสหกรณ์

เมื่อสมาชิกชำระหนี้สินทุกรายของตนต่อสหกรณ์แล้ว และไม่ประสงค์กู้เงินโดยจำนองอสังหาริมทรัพย์เป็นประกันต่อไปอีก ผู้จำนองจะถอนจำนองในส่วนที่ประกันหนี้ของสมาชิกนั้นได้ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นว่าเป็นการถูกต้องตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว สหกรณ์จึงอนุญาตให้ถอนจำนองได้

ในการพิจารณาถอนจำนองตามความในวรรคสาม สหกรณ์จะต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ทราบเพื่อเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง

(2) สำหรับเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก ซึ่งจะทำให้สมาชิกผู้กู้แต่ละคนเป็นหนี้เงินกู้เช่นนั้นต่อสหกรณ์โดยจำนวนต้นเงินไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดซึ่งต้องไม่สูงกว่า 30,000 บาท ถ้าสมาชิกผู้ขอกู้ไม่ประสงค์จะใช้หลักประกันตาม (1) หรือ (3) หรือ (4) ให้สมาชิกในกลุ่มเดียวกันทุกคนซึ่งกู้เงินดังกล่าวในฤดูกาลผลิตหนึ่งๆ ทำหนังสือรับรองต่อสหกรณ์ตามแบบที่กำหนดไว้ ผูกพันตนร่วมกันว่าในเมื่อผู้กู้คนใดในบรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันนั้นไม่ชำระหนี้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักประจำฤดูการผลิตนั้นให้เสร็จตามกำหนด บรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันมีความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเพื่อชำระหนี้ดังกล่าวต่อสหกรณ์จน เสร็จสิ้น สหกรณ์จะเรียกชำระหนี้จากผู้กู้คนใดในบรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันนั้นโดยสิ้นเชิงหรือบางส่วนตามแต่จะเลือกได้ บรรดาผู้ทำหนังสือรับรองร่วมกันยังคงผูกพันอยู่จนกว่าหนี้เงินกู้ดังกล่าวจะชำระเสร็จสิ้น ในกรณีสมาชิกกู้เงินจากเงินทุนปกติของสหกรณ์ และจากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตรด้วย ให้ขยายจำกัดไม่สูงกว่า 30,000 บาท ตามวรรคก่อนเป็นไม่สูงกว่า 33,000 บาท

(3) สำหรับการกู้เงินทุกประเภท ซึ่งทำให้ผู้กู้เป็นหนี้เงินกู้เช่นนั้นต่อสหกรณ์โดยจำนวนต้นเงินรวมทั้งสิ้นไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด ซึ่งต้องไม่สูงกว่า 30,000 บาท ถ้าผู้กู้ไม่มีหลักประกันตาม (1) หรือ (2) หรือ (4) ผู้กู้ต้องจัดให้มีสมาชิกซึ่งคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นสมควรแล้วเป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อยสองคน ในจำนวนผู้ค้ำประกันสำหรับเงินกู้แต่ละรายนั้นอย่างน้อยคนหนึ่งต้องมีอสังหาริมทรัพย์ของตนเองตามสมควร

ในกรณีสมาชิกกู้เงินจากเงินทุนปกติของสหกรณ์ และจากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตรด้วย ให้ขยายจำกัดไม่สูงกว่า 30,000 บาท ตามวรรคก่อนเป็นไม่สูงกว่า 33,000 บาท

(4) ภายใต้ระเบียบข้อ 6 สำหรับเงินกู้ระยะสั้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตตามชนิดของผลิตผล ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการกำหนดให้สหกรณ์รวบรวมจัดการขายซึ่งทำให้สมาชิกผู้กู้เป็นหนี้เงินกู้เพื่อการนั้นต่อสหกรณ์ โดยจำนวนต้นเงินต้องไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดและสมาชิกผู้กู้มีสัญญาส่งผลิตผลนั้นต่อสหกรณ์ ถ้าผู้กู้ไม่มีหลักประกันตาม (1) หรือ (2) หรือ (3) ผู้กู้ต้องจัดให้มีสมาชิกอย่างน้อยสองคน ซึ่งมีสัญญาส่งผลิตผลชนิดเดียวกันกับผู้กู้มูลค่ารวมกันอย่างน้อยต้องเท่ากับของผู้กู้ และคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นสมควรแล้วเป็นผู้ค้ำประกัน สมาชิกผู้ค้ำประกันต้องทำหนังสือค้ำประกันหรือหลักฐานการค้ำประกันให้ไว้ต่อสหกรณ์ตามแบบที่กำหนด

สมาชิกคนหนึ่งจะเป็นผู้ค้ำประกันหนี้เงินกู้สำหรับผู้กู้มากกว่าสองคนในเวลาเดียวกันไม่ได้

เมื่อผู้ค้ำประกันตายหรือลาออกจากสหกรณ์โดยเหตุอื่นหรือมีเหตุซึ่งคณะกรรมการดำเนินการไม่ไว้วางใจ คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจให้ผู้กู้จัดสมาชิกอื่น ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรเข้าเป็นผู้ค้ำประกันแทนคนเดิมให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

การที่สมาชิกผู้ค้ำประกันออกจากสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ ไม่เป็นเหตุให้ผู้นั้นหลุดพ้นจากการ ค้ำประกันจนกว่าผู้กู้ได้จัดสมาชิกอื่นซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรเข้าเป็นผู้ค้ำประกันแทน

ข้อ 9. การควบคุมหลักประกัน

(1) ให้คณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการตรวจสอบ เพื่อเงินกู้ทุกรายมีหลักประกันตามที่ระเบียบกำหนดไว้ และเมื่อคณะกรรมการดำเนินการเห็นว่าหลักประกันสำหรับเงินกู้รายใดเกิดบกพร่อง ผู้กู้ต้องจัดการแก้ไขข้อบกพร่องให้คืนดีภายในเวลาที่กำหนด

(2) สหกรณ์มีอำนาจเรียกให้สมาชิกผู้กู้มอบหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน หนังสือสำคัญสำหรับสัตว์พาหนะ และหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินอย่างอื่นบรรดามีไว้แก่สหกรณ์จนกว่าจะได้ชำระหนี้ทุกรายของตนเสร็จ

ข้อ 10. วิธีให้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก

(1) คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจกำหนดว่า การกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานเกษตรที่มีลักษณะการผลิตอย่างเดียวกันและโดยปกติเริ่มลงมือในเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่งในบรรดาสมาชิกและเกษตรกรทั่วไปเป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก

(2) เมื่อใกล้จะถึงหรือในระหว่างฤดูกาลผลิต สมาชิกผู้ประสงค์ขอกู้เงินระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักต้องเสนอแผนงานผลิตและคำขอกู้ตามแบบที่กำหนดไว้ถึงคณะกรรมการดำเนินการโดยผ่านประธานกลุ่มซึ่งตนสังกัด

(3) ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มนัดเรียกประชุมกลุ่ม เพื่อพิจารณาแผนงานผลิตและคำขอกู้แต่ละรายและกำหนดวงเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักของสมาชิก โดยในทางปฏิบัติต้องมอบให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มหรือกรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงาน ธ.ก.ส. สอบสวนข้อมูลและรายละเอียดตามแผนงานผลิตและคำขอกู้ ยังที่ประชุมกลุ่มหรือไร่นาหรือบ้านเรือนของสมาชิกผู้กู้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและรายละเอียดที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเภทผลิตผล เนื้อที่เพาะปลูกซึ่งจะใช้เงินกู้นั้น ผลที่ได้ต่อ

ไร่ตามปกติ ผลทั้งหมดที่คาดจะได้ ส่วนที่หักเป็นค่าเช่าใช้ในครัวเรือนทำพันธุ์และใช้ในทางอื่นๆ ผลิตผลส่วนเพื่อขาย ราคาต่อหน่วยที่คาดจะได้และราคาประเมินของผลิตผลส่วนเพื่อขาย ผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ส่วนที่ส่งมอบต่อสหกรณ์เพื่อชำระหนี้เงินกู้ (รวมทั้งดอกเบี้ย) (ในกรณีสหกรณ์ดำเนินธุรกิจในด้านการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก) ตลอดจนสอบสวนจำนวนเงินทุนทั้งหมดที่ต้องการเพื่องานนั้นทั้งจำนวนเงินทุนของผู้ขอกู้เองที่จะนำมาใช้ รายการที่ต้องการเงินกู้และกำหนดการจ่ายเงินกู้แก่ผู้ขอกู้ กำหนดชำระคืนเสร็จ และการชำระหนี้เงินกู้ รายก่อนๆ ของผู้กู้นั้น ในกรณีผู้ขอกู้เลือกใช้การจำนองอสังหาริมทรัพย์หรือการค้ำประกัน ก็ให้สอบสวนรายละเอียดแห่งทรัพย์สินที่เสนอเป็นประกัน หรือสอบสวนฐานะทั่วไปของสมาชิกซึ่งเสนอเข้าค้ำประกันด้วยและเมื่อที่ประชุมกลุ่มได้ตรวจสอบและรับรองรายการต่างๆ แล้ว จึงเสนอแนะวงเงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักของสมาชิกผู้ขอกู้แต่ละคนจากกลุ่มนั้นๆ ต่อคณะกรรมการดำเนินการ

(4) สมาชิกผู้ขอกู้ต้องทำหนังสือกู้ตามแบบที่กำหนดไว้เสนอต่อสหกรณ์พร้อมกับแผนงานผลิตและ คำขอกู้ อนึ่ง สมาชิกผู้ขอกู้ทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม ต้องทำหนังสือรับรองต่อสหกรณ์ตามความในข้อ 8(2) เสนอไปพร้อมกันด้วย

(5) เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นสมควร ก็จะอนุญาตให้สมาชิกผู้ขอกู้ถือใช้หนังสือกู้ได้ โดยกำหนดวงเงินกู้และกำหนดชำระคืนเสร็จไว้ด้วย

(6) เมื่อคณะกรรมการดำเนินการอนุญาตให้ถือใช้หนังสือกู้ได้แล้วสมาชิกผู้กู้จึงเบิกรับเงินกู้ได้ ทั้งนี้โดยสหกรณ์จะจ่ายเงินกู้แก่สมาชิกผู้กู้เป็นงวดๆ ตามจำนวนและในเวลาที่ต้องการใช้จ่ายดำเนินงาน โดยรวมต้นเงินไม่เกินวงเงินที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดไว้ในการเบิกรับเงินกู้ ผู้กู้ต้องทำหลักฐานการรับเงินกู้ให้ไว้ทุกครั้ง สหกรณ์ย่อมคิดดอกเบี้ยตามจำนวนต้นเงินที่เบิกรับไปจริงเท่านั้น

อนึ่ง หากวัตถุประสงค์ในการขอกู้เงินของสมาชิกเป็นไปเพื่อจัดซื้อวัสดุการเกษตร เครื่องอุปโภคบริโภคหรือสินค้าอย่างอื่นที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจอยู่ สมาชิกผู้กู้เงินจะได้รับเงินกู้จากสหกรณ์ในรูปของสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค หรือวัสดุการเกษตรนั้นๆ แทนการรับในรูปของเงินสด

ข้อ 11. วิธีให้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่นและเงินกู้ระยะปานกลาง

(1) สมาชิกผู้ประสงค์ขอกู้เงินระยะสั้น เพื่อการอื่นนอกจากผลิตผลหลัก หรือระยะปานกลางต้องแจ้งความจำนงขอกู้ต่อสหกรณ์เพื่อลงบันทึกไว้ การขอกู้รายที่ปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์ซึ่งสหกรณ์ พึงพิจารณานั้น สหกรณ์จะมอบให้กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงาน ธ.ก.ส. เพื่อแนะนำสมาชิกทำแผนงานผลิตหรือ

แผนการใช้เงินทุนและคำขอกู้ตามแบบที่สหกรณ์กำหนดไว้ให้ถูกต้องตามสมควร และให้ผู้สอบสวนทำรายการประกอบคำขอกู้ด้วย

การสอบสวนดังกล่าวรวมทั้งรายการต่างๆ ตามที่จำเป็น เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับแผนงานผลิตหรือความมุ่งหมายที่ต้องการเงินทุน จำนวนเงินทุนทั้งหมดที่ต้องการเพื่องานนั้น จำนวนเงินทุนของสมาชิกผู้ขอกู้เองที่จะนำมาใช้ รายการที่ต้องการเงินกู้และกำหนดจ่ายเงินกู้แก่ผู้ขอกู้ กำหนดชำระหนี้เงินกู้ และที่มาแห่งรายได้สำหรับชำระหนี้เงินกู้ รายละเอียดของทรัพย์สินที่จะใช้เงินกู้การชำระหนี้เงินกู้รายก่อนๆ ของผู้ขอกู้ ความสามารถและประสบการณ์ของ ผู้ขอกู้ที่จะดำเนินงานตามที่เสนอในแผนงานผลิตหรือแผนงานการใช้เงินทุนและคำขอกู้และข้อความอื่นๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพและฐานะทั่วไปของผู้ขอกู้ตลอดจนฐานะทั่วไปของสมาชิกซึ่งเสนอเข้าค้ำประกัน หรือรายละเอียดแห่งทรัพย์สินที่เสนอเป็นประกัน ทั้งนี้ สมาชิกผู้ขอกู้และผู้เสนอค้ำประกัน ตลอดจนผู้เสนอจำนองทรัพย์สินเป็นประกัน ต้องให้ข้อความจริงและร่วมมือ

(2) สมาชิกผู้ขอกู้ต้องทำหนังสือกู้ตามแบบที่กำหนดไว้เสนอต่อสหกรณ์พร้อมกับแผนงานผลิตหรือแผนการใช้เงินทุนและคำขอกู้ ถ้าการกู้เงินรายนั้นใช้การค้ำประกันตามข้อ 8(3) ก็ให้ผู้ค้ำประกัน ทำหนังสือค้ำประกันตามแบบที่สหกรณ์กำหนดไว้เสนอไปพร้อมกันด้วย

(3) ให้นำความในระเบียบข้อ 10 (6) และข้อ 12 มาใช้บังคับในเรื่องเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่นและเงินกู้ระยะปานกลางโดยอนุโลม

ข้อ 12. การตรวจสอบการใช้เงินกู้

(1) สหกรณ์อาจมอบประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มหรือกรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หรือพนักงาน ธ.ก.ส. ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกผู้กู้ อนึ่ง กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงาน ธ.ก.ส. โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะให้คำแนะนำแก่สมาชิกผู้กู้เพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางการเกษตรอันได้ผลดีขึ้น ทั้งนี้ เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้กู้ต้องร่วมมือและปฏิบัติตาม

(2) ในกรณีที่ปรากฏว่าสมาชิกผู้กู้นำเงินกู้ที่เบิกไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางเกษตรกรรมอันได้ผลดีขึ้นหรือภาวะแห่งการผลิตที่ใช้เงินกู้นั้น แสดงว่าจะได้ผล ไม่ดีหรือมีเหตุอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นว่าไม่สมควรให้เงินกู้เต็มวงเงินที่กำหนดไว้ คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจให้ลดหรือระงับการจ่ายเงินกู้งวดต่อๆ ไป สำหรับรายนั้นได้

ข้อ 13. ข้อผูกพันเกี่ยวกับการชำระหนี้ด้วยผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกผู้กู้ สหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจในด้านการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณากำหนดให้สมาชิกผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ด้วยผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของตนทางสหกรณ์นี้ตามข้อกำหนดในข้อ 14 ในปริมาณที่คุ้มกับเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ (รวมทั้งดอกเบี้ย) อันพึงชำระตามสัญญาไว้ โดยสหกรณ์คิดราคาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเท่ากับราคาตลาดแห่งผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์นั้น ในเวลาและสถานที่ที่ส่งมอบให้แก่สหกรณ์ ทั้งนี้ เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตาม

อนึ่ง เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมเกี่ยวกับเงินกู้ กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์หรือพนักงาน ธ.ก.ส. มีสิทธิเข้าสำรวจผลิตผลของสมาชิกผู้กู้ในนาไร่ ในลานในที่เก็บหรือที่อื่นๆ ในเวลาอันสมควรได้เสมอ และสมาชิกผู้เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ข้อ 14. การชำระหนี้เงินกู้ เมื่อใกล้ถึงกำหนดการชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้สหกรณ์จะออกหนังสือเตือนสมาชิกผู้กู้ และสหกรณ์จะมอบให้กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้าร่วมประชุมกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อซักซ้อมสมาชิกผู้กู้เรื่องจำนวนเงินและกำหนดเวลาซึ่งสมาชิกนั้นๆ จะต้องชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ พร้อมทั้งดอกเบี้ยหรือจำนวนผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ส่วนที่สำหรับชำระหนี้เงินกู้รวมทั้งดอกเบี้ยในกรณีที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจในด้านการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ซึ่งจะต้องส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์ตามข้อ 13

ในกรณีจำเป็นสหกรณ์จะมอบให้กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือประธานกลุ่ม หรือเลขานุการกลุ่ม หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ออกไปทวงถามสมาชิกผู้กู้รายคนเพื่อให้ชำระคืนเงินกู้หรือเงินงวดชำระหนี้ พร้อมทั้งดอกเบี้ยต่อสหกรณ์หรือให้ส่งชำระหนี้เงินกู้ด้วยผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ต่อสหกรณ์ (ในกรณีที่สหกรณ์ดำเนินธุรกิจในด้านการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก) เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกตามสมควรและปฏิบัติตาม

ในการชำระหนี้เงินกู้นั้น ให้สมาชิกผู้กู้มีหน้าที่ต้องจัดการชำระ ณ สำนักงานของสหกรณ์ หรือสถานที่ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะกำหนดเป็นคราว ๆ

ข้อ 15. การจัดสรรจำนวนเงินของสมาชิกเพื่อชำระหนี้เงินกู้ ในกรณีที่สมาชิกมีหนี้เงินกู้หลายราย ให้จัดสรรจำนวนเงินที่สมาชิกผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ให้เป็นไปตามกำหนดชำระหนี้เงินกู้ทุกรายของสมาชิกนั้น แต่ถ้าสมาชิกผู้กู้ไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระให้เป็นไปตามกำหนดได้ทุกราย

หนี้เงินกู้รายใดถึงกำหนดชำระเสร็จก่อนที่ให้ชำระหนี้เงินกู้รายนั้นให้เป็นไปตามกำหนดก่อนที่จะชำระหนี้เงินกู้รายอื่น

ในการชำระหนี้เงินกู้แต่ละราย หลังจากจัดให้ค่าฤชาธรรมเนียมดอกเบี้ยก่อนแล้วจึงจะชำระต้นเงิน

ข้อ 16. ดอกเบี้ยเงินกู้ ให้สหกรณ์เรียกดอกเบี้ยเงินกู้ทุกประเภทในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี โดยคำนวณตามต้นเงินคงเหลือเป็นรายวัน ตั้งแต่วันถัดจากวันรับเงินกู้จนถึงวันชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น

คณะกรรมการดำเนินการอาจเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ได้ โดยจะประกาศอัตราดอกเบี้ยให้สมาชิกทราบเป็นคราวๆ ไป

ในกรณีที่สมาชิกผู้กู้ไม่ชำระคืนต้นเงินทั้งหมดหรือบางส่วนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือกู้เงินให้สหกรณ์เรียกค่าปรับสำหรับต้นเงินส่วนที่มิได้ชำระตามกำหนดนั้นในอัตรา ร้อยละ3 ต่อปี นอกเหนือจากอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในวรรคแรก ทั้งนี้ โดยคำนวณเป็นรายวันนับตั้งแต่วันที่สมาชิกผู้กู้ผิดสัญญาเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น เว้นแต่สมาชิกผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนเวลาได้ตามข้อ 18

การชำระดอกเบี้ยเงินกู้นั้น ถึงกำหนดพร้อมกับการชำระคืนเงินกู้หรืองวดชำระหนี้

อนึ่ง ภายในสิ้นปีทางบัญชีสหกรณ์แต่ละปี ให้สมาชิกผู้กู้ชำระดอกเบี้ยเงินกู้ถึงสิ้นปีนั้นต่อสหกรณ์ด้วย

ข้อ 17. ในกรณีสหกรณ์ให้เงินกู้ระยะสั้น หรือระยะปานกลางแก่สมาชิกจากกองทุนพิเศษส่งเสริมการเกษตรให้เรียกดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราร้อยละ 9 ต่อปี โดยคำนวณตามต้นเงินคงเหลือเป็นรายวันตั้งแต่วันถัดจากวันรับเงินกู้จนถึงวันชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้น การชำระดอกเบี้ยให้เป็นไปตามข้อ 16 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่

ข้อ 18. การผ่อนเวลา เมื่อสมาชิกผู้กู้รายใดมีหนี้เงินกู้ใกล้จะครบกำหนดชำระตามสัญญาแต่มีเหตุจำเป็นตามวรรคสองที่ไม่อาจจะชำระคืนเงินกู้ได้ตามสัญญา สมาชิกผู้กู้จะต้องติดต่อกับสหกรณ์เพื่อขอทำหนังสือสัญญาผ่อนเวลาต่อสหกรณ์ (ให้ใช้กรณีที่ไม่สามารถชำระเงินงวดชำระหนี้ด้วย) หากไม่ปฏิบัติ สมาชิกอาจจะหมดสิทธิที่จะขอผ่อนเวลา

ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเป็นที่พอใจว่า สมาชิกผู้กู้ไม่สามารถจะชำระคืนเงินกู้ไม่ว่าประเภทใดๆ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดไว้เพราะมีเหตุจำเป็นเนื่องจากประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติร้ายแรงจนเป็นเหตุให้สมาชิกผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนต้นเงินได้ ก็อาจผ่อนเวลาให้ได้ตามที่เห็นสมควรคราวละไม่เกินสิบสองเดือน แต่จะผ่อนเวลาเกินกว่าสามคราวไม่ได้ (ให้ใช้ในกรณีไม่สามารถชำระเงินงวดชำระหนี้ด้วย)

ข้อ 19. การเรียกคืนเงินกู้ ในกรณีใดๆ ดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเงินกู้เป็นอันถึงกำหนดชำระคืนโดยสิ้นเชิงพร้อมทั้งดอกเบี้ยทันที โดยมิพักคำนึงถึงระยะเวลาที่ให้ไว้สำหรับเงินกู้รายนั้นๆ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการเรียกคืนโดยมิชักช้า

(1) เมื่อสมาชิกผู้กู้ออกจากสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ

(2) เมื่อปรากฏต่อคณะกรรมการดำเนินการว่าสมาชิกผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้เงินหรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางเกษตรกรรมอันได้ผลดีขึ้น ทั้งนี้ โดยไม่มีเหตุผลซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

(3)เมื่อสมาชิกผู้กู้มิได้จัดการแก้ไขหรือเพิ่มเติมหลักประกันตามคำสั่งของคณะกรรมการดำเนินการ

(4) เมื่อสมาชิกผู้กู้ไม่ปฏิบัติตามข้อผูกพันในข้อ 13 โดยไม่มีเหตุผล ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

(5) เมื่อสมาชิกผู้กู้ไม่ชำระเงินกู้ และดอกเบี้ยให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับเงินกู้รายนั้นๆ โดยไม่ได้รับผ่อนเวลาหรือไม่ชำระคืนให้เสร็จภายในระยะเวลาที่ผ่อนให้ หรือเมื่อสมาชิก ผู้กู้ไม่ชำระเงินงวดชำระหนี้ตามกำหนดสำหรับงวดนั้นๆ โดยไม่มีเหตุผลซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

ข้อ 20. การออกสมุดคู่บัญชีเงินกู้ สหกรณ์จะออกสมุดคู่บัญชีเงินกู้ให้แก่สมาชิกทุกคน โดยให้ผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้จัดการลงรายการการเบิกรับเงินกู้ การชำระคืนต้นเงิน ดอกเบี้ยและค่าปรับและการถือหุ้นของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน

ห้ามมิให้สมาชิกลงหรือแก้ไขรายการใดๆ ในสมุดคู่บัญชีเงินกู้ไม่ว่าโดยตนเองหรือบุคคลที่ไม่มีหน้าที่

ข้อ 21. การบันทึกรายการ ให้ผู้จัดการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้จัดการเป็นผู้ลงลายมือชื่อกำกับรายการในสมุดคู่บัญชีเงินกู้ให้แก่สมาชิกทุกครั้งที่มีรายการเงินกู้เกิดขึ้น

ข้อ 22. การเก็บรักษาสมุดคู่บัญชีเงินกู้ สมาชิกต้องเก็บรักษาสมุดคู่บัญชีเงินกู้ไว้ให้ปลอดภัย ไม่พึงให้ผู้อื่นใช้สมุดคู่บัญชีเงินกู้แทนเป็นอันขาดและทุกคราวที่ต้องติดต่อกับสหกรณ์หรือเกี่ยวข้องกับสหกรณ์หรือในการประชุมสมาชิกต้องนำสมุดคู่บัญชีเงินกู้ไปแสดงด้วยทุกครั้ง โดยเฉพาะเมื่อสมาชิกต้องการขอกู้เงินเบิกรับเงินกู้ ชำระหนี้เงินกู้หรือชำระหนี้อื่นๆ สมาชิกจะต้องนำสมุดคู่บัญชีเงินกู้ไปยื่นต่อสหกรณ์ด้วยตนเอง หากสมาชิกผู้ใดมิได้นำสมุดคู่บัญชีเงินกู้ไปด้วยสหกรณ์จะไม่รับดำเนินการให้

ข้อ 23. การเบิกรับเงินกู้หรือส่งชำระหนี้ เมื่อสมาชิกมาเบิกรับเงินกู้หรือส่งชำระหนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ลงรายการต่างๆ ในสมุดคู่บัญชีเงินกู้ให้ถูกต้องตรงกับหลักฐานของ

สหกรณ์ทุกครั้งแล้วให้ผู้จัดการหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการเท่านั้นเป็นผู้ลงลายมือชื่อในช่อง “ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์” กำกับทุกช่อง และสหกรณ์จะใช้เป็นหลักฐานว่าผู้ที่ลงลายมือชื่อดังกล่าวเป็นผู้รับรองและรับผิดชอบในการเบิกหรือชำระหนี้ของสมาชิกผู้นั้น

ข้อ 24. การออกสมุดคู่บัญชีเงินกู้ใหม่กรณีหายหรือชำรุด ถ้าสมุดคู่บัญชีเงินกู้ของสมาชิกหายหรือชำรุดเสียหายจนใช้การไม่ได้ให้สมาชิกผู้นั้นรีบแจ้งต่อสหกรณ์โดยเร็ว เพื่อสหกรณ์ยกเลิกเล่มที่หายหรือชำรุดนั้นและออกเล่มใหม่ให้แก่สมาชิกโดยสมาชิกจะต้องเสียค่าธรรมเนียมเล่มละ 15 บาท

ข้อ 25. การออกสมุดคู่บัญชีเงินกู้ใหม่กรณีบันทึกรายการเต็ม เมื่อสมุดคู่บัญชีเงินกู้ของสมาชิกลงรายการเต็มแล้วให้สมาชิกส่งคืนสหกรณ์ เพื่อสหกรณ์จะออกเล่มใหม่ให้แก่สมาชิกโดยไม่คิดมูลค่า

ประกาศ ณ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2549

(นายสุนาท มิตรยิ้ม)
ประธานกรรมการ
สหกรณ์การเกษตรบางกะปี จำกัด

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวพรณิชา สุภาวงค์
วัน เดือน ปีเกิด	25 พฤศจิกายน 2529
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
	มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2552
สถานที่ทำงาน	สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานครพื้นที่ 2 จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ปฏิบัติการ